

Metropolitalna Komisja Katechetyczna
KOŚCIÓŁ GRECKOKATOLICKI W POLSCE

**PROGRAM NAUCZANIA
RELIGII GRECKOKATOLICKIEJ**

Przemyśl – Wrocław 2019

Program nauczania religii greckokatolickiej opracował zespół:

ks. mitrat Jan Łajkosz
ks. dr Arkadiusz Trochanowski
ks. dr Rusłan Marciszak
ks. dr Jarosław Roman
ks. mgr lic. Igor Hubacz
mgr lic. Iwona Marciszak
dkn mgr lic. Roman Kocurowski
ks. mgr Bogdan Kryk
ks. mgr Paweł Poczekajło
s. mgr Olena Danuta Mańkut SNPM
s. mgr Magdalena Maria Ożańska SNPM
s. mgr Daniela Helena Szumna SNPM
s. mgr Oksana Zofia Waszczur SNPM
mgr Mirosław Bachor

Recenzent:

ks. prof. dr hab. Jarosław Moskałyk

Program nauczania religii greckokatolickiej został zatwierdzony Dekretem z dnia 1.07.2019 (L.dz. 2019/361) przez Hierarchów Kościoła Greckokatolickiego w Polsce: ks. abpa Eugeniusza Popowicza, Metropolitę Przemysko-Warszawskiego i ks. bpa Włodzimierza Juszcza, ordynariusza Eparchii Wrocławsko-Gdańskiej.

Korekta:

mgr Anna Hańczaryk

Projekt okładki:

Iwona Paśławska-Kircio

ISBN 978-83-88417-98-6

Wydawca:

Metropolia Przemysko-Warszawska
ul. bł. bpa Jozafata Kocyłowskiego 4
37-700 Przemyśl
tel./fax +48 16 678 78 68
e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Program nauczania religii dzieci w wieku przedszkolnym – nr GK-0-01/19 .. 7	
Grupa trzy-, cztero- i pięcioletków – Bóg kocha nas i cały świat	11
Roczne przygotowanie przedszkolne – klasa „0” – Kochamy dobrego Boga .	14
Program nauczania religii do klas I-III w szkole podstawowej	
– nr GK-1-01/19	18
KLASA I – Bóg moim Ojcem	21
KLASA II – Życie z Jezusem	29
KLASA III – Razem z Jezusem	33
Program nauczania religii do klas IV-VIII szkoły podstawowej	
– nr GK-2-01/19	40
KLASA IV – Poznaję Pana Boga	44
KLASA V – Wierzę w Pana Boga	47
KLASA VI – Jestem chrześcijaninem	50
KLASA VII – Wierzę w Kościele	53
KLASA VIII – Modłę się w Kościele	57
Program nauczania religii do klas I-V szkoły ponadpodstawowej	
– nr GK-3-01/19	61
KLASA I – Człowiek w historii zbawienia	65
KLASA II – Wiara w Boga Trójjedynego	69
KLASA III – Kościół Greckokatolicki w świecie	72
KLASA IV liceum i V technikum – Rodzina a Kościół Domowy	76
KLASA IV technikum – Kościół daje nadzieję	79
Program nauczania osób z niepełnosprawnością intelektualną	
– nr GK-4-01/19	82
Przedmiotowe Zasady Oceniania	83

WSTĘP

Niniejszy Program nauczania religii jest w pełni zgodny z Podstawą programową religii greckokatolickiej Kościoła Greckokatolickiego w Polsce zatwierdzonej Dekretem z dnia 21.06.2019 (L.dz. 2019/337) przez Hierarchów Kościoła Greckokatolickiego w Polsce. Program jest skonkretyzowaniem zagadnień zawartych w Podstawie programowej. Uwzględnia dokumenty Kościoła powszechnego dotyczące katechezy, tradycje katechetyczne Kościoła Greckokatolickiego, który jest Kościołem *sui iuris* (swego prawa) z własną historią, tradycją i duchowością oraz osiągnięcia pedagogiki i standardy szkolne. Precyzuje cele, tematykę, liczbę godzin oraz sposób realizacji zagadnień. Systematyzuje wiedzę katechetyczną w oparciu o Katechizm Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego *Chrystus – nasza Pascha*. Pozwala na indywidualizację procesu dydaktyczno-wychowawczego. Obejmuje wszystkie etapy procesu edukacyjnego i uwzględnia okresy rozwojowe ucznia. Na kolejnych etapach edukacyjnych jest uwzględniona integralność nauczanych treści.

W realiach katechezy greckokatolickiej w Polsce w wielu szkołach zajęcia odbywają się w grupach łączonych ze względu na niewielką liczbę uczestników, a to z kolei stawia katechetę przed wyzwaniem dostosowania tematyki do różnicy wiekowej oraz specyfiki danej grupy. Program ten ma być bazą do wykorzystania przez katechetów. Dokument stanowi również zasób informacyjny dla uczniów oraz rodziców.

Wykaz skótów:

CL	Jan Paweł II, Adhortacja apostolska „ <i>Christifideles Laici</i> ”
CT	Jan Paweł II, Adhortacja apostolska „ <i>Catechesi tradendae</i> ”
SC	Benedykt XVI, Adhortacja apostolska „ <i>Sacramentum caritatis</i> ”
DOK	Dyrektorium Ogólne o Katechizacji
DSM5	Klasyfikacja zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
IPET	Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny
IPK	Indywidualny Program Katechetyczny
KKK	Katechizm Kościoła Katolickiego
KUKGK	Katechizm Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego „ <i>Chrystus – nasza Pascha</i> ”
UKGK	Ukraiński Kościół Greckokatolicki

Program nauczania religii dzieci w wieku przedszkolnym

Numer programu: GK-0-01/19

„Jesteśmy Dziećmi Bożymi”

1. Charakterystyka programu

Program nauczania religii w wieku przedszkolnym jest jednoznaczny z nadrzędnym celem katechezy, czyli ma doprowadzić katechizowane dziecko do Komunii z Jezusem Chrystusem. W okresie przedszkolnym dziecko jest bardzo podatne na doświadczenia religijne dlatego niezwykle istotne jest prawidłowe ich ukształtowanie. Program zakłada dobrze rozwiniętą korelację środowisk katechetycznych a szczególnie rodziny na tym etapie ponieważ bez udziału rodziców nie jest możliwe prawidłowe katechizowanie dziecka. Miłość, którą dziecko potrafi okazać na tym etapie jest bezgraniczna dlatego jest to właściwy moment dla budowania relacji młodego człowieka ze Stwórcą. Program jest podzielony na grupy wiekowe trzy-, cztero-, pięcioletków i roczne przygotowanie przedszkolne (klasa „0”). W układzie treści w nauczaniu religii dla dzieci trzy-, cztero-, i pięcioletnich przyjęto główne założenie: *Bóg kocha nas i cały świat*, tak aby dziecko mogło stopniowo odkrywać w relacjach z innymi, ze światem przyrody, że Bóg jest jego Stwórcą i pierwszy ukochał każdego człowieka. Dla grupy wiekowej rocznego przygotowania przedszkolnego program zbudowano wokół tematu: *Kochamy dobrego Boga*. Sześciolatek doświadcza, że nie jest sam, odkrywa bliskość i obecność Boga w codziennym życiu. Stara się z Nim nawiązać kontakt w modlitwie, poznaje znaki religijne i Kościół jako szczególne miejsce spotkania z Bogiem. Poznaje Jezusa – Syna Bożego, który przynosi ludziom zbawienie, odkrywa, że razem z innymi jest uczniem Jezusa i stopniowo pragnie Go naśladować.

2. Cele katechetyczne – wymagania ogólne

a. Rozwijanie poznania wiary

Dziecko poznaje Boga jako Stwórcę i Dawcę Życia, który obdarza swoją miłością wszystkich ludzi. Wraz z wiekiem dziecko rozwija swoje czynności intelektualne. Poznaje pierwsze pojęcia religijne, ponadto poznaje Pismo Święte jako Słowo Boga. Chrystus jest ukazany jako Syn Boży, zrodzony z Maryi, który przychodzi, aby nauczać, uświęcać a przede wszystkim by zbawić. Jezus jest Przyjacielem każdego dziecka. Maryja ukazana jako Matka Jezusa, która odegrała ważną rolę w historii zbawienia.

b. Wychowanie Liturgiczne

Dziecko poznaje piękno i bogactwo wschodniej Liturgii. Wie, że udział w Liturgii jest integralną częścią wiary. Zna podstawową strukturę Liturgii, wie w jakich jej miejscach bierze czynny udział. Dziecko oraz jego rodzice są świadomi tego, że w Kościele Greckokatolickim Sakramenty Wtajemniczenia Chrześcijańskiego są udzielane razem, a następnie dziecko wraz z rodzicami przyjmuje Komunię Świętą. Poznaje najważniejsze święta roku liturgicznego, potrafi przeżywać te wydarzenia w gronie rodzinnym.

c. Wychowanie do modlitwy

Dziecko poznaje modlitwę i rozwija tę sferę. Wie, że istnieje świat duchowy, do którego ma dostęp poprzez relację z Bogiem. Uczy się dzielenia swymi emocjami z Bogiem – uczy się modlitwy sercem.

d. Budowanie świadomości chrześcijańskiej tradycji wschodniej poprzez ikonografię i hagiografię

Dziecko poznaje kult ikony oraz jego znaczenie we wschodniej tradycji liturgicznej. Ikona powinna być wykorzystywana w wielu katechezach. Dziecko umie czcić ikonę wiedząc, że oddaje cześć nie rzeczy lecz dla pierwoobrazu, który ikona przedstawia. Wie gdzie w jej domu znajduje się ikona i potrafi wraz z rodziną modlić się przy niej. Dziecko poznaje Świętych swego Kościoła, wie jak się modlić za ich wstawiennictwem.

e. Wychowanie do moralności

Zapoznanie się z przykazaniem miłości Boga i bliźniego oraz realizowanie go w otaczającym świecie.

f. Inkulturacja – katecheza poprzez kulturę narodową

Dziecko jest katechizowane przez bogactwo kultur ukraińskiej oraz polskiej. Ma świadomość jaka jest jego tożsamość narodowa i eklezjalna ale potrafi szanować i cenić przedstawicieli innych społeczności.

Poznaje tradycje i zwyczaje religijno-ludowe (zwyczaje Bożonarodzeniowe, Wielkanocne, tradycje związane z wydarzeniami czy porami roku). Potrafi wskazać na podobieństwa oraz różnice między tymi zwyczajami.

3. Sposoby realizacji ogólnych celów kształcenia i zadań edukacyjnych

W nauczaniu religii dzieci w wieku przedszkolnym dużą rolę odgrywają metody integracyjne, umożliwiające nawiązanie kontaktu z innymi dziećmi i dorosłymi. Stąd też należy zwrócić uwagę na stosowanie metod aktywizujących, ułatwiających obserwację otaczającego świata, poznawanie siebie i innych.

Uznając ważność zabawy i aktywności w rozwoju dzieci kilkuletnich, należy zatroszczyć się o zastosowanie między innymi metod integracyjnych, plastycznych, konstrukcyjnych, muzycznych, dyskusyjnych, dramowych, teatralnych, gier i zabaw dydaktycznych, a także prostych metod biblijnych i liturgicznych. Należy zadbać o kącik religijny zawierający elementy związane z procesem wychowania religijnego.

Istotnym jest też aranżacja miejsca katechezy, musi ono być przyjazne dla dziecka, tak aby dziecko czuło się tam swobodnie i bezpieczne, potrzebne są też różnego rodzaju zabawki oraz gry (dobrze wykorzystane pomagają a nie przeszkadzają w katechezie).

W realiach katechezy greckokatolickiej należy również zadbać o komfort i zaangażować rodziców w katechezę. Przeważnie rodzice przywożą dzieci na zajęcia religii, które nie odbywają się w przedszkolu lecz poza nim i czekają żeby później je odebrać. Tak naprawdę jest to doskonała okazja do prowadzenia katechezy rodzinnej. Dzięki przygotowaniu miejsca pracy oraz dostosowaniu sposobu realizacji rodzice mogą aktywnie uczestniczyć w katechezie (np. poprzez wspólne z dziećmi wykonywanie zadań). Jest to obszar, który wynika ze specyfiki katechezy mniejszościowej i zdecydowanie doskonały grunt do efektywnej pracy.

Niezwykle istotnym w percepcji dziecka jest obraz dlatego też ikona powinna być nieodzownym elementem katechezy. Te „okno do Boga” jest czymś typowym dla wschodniej tradycji chrześcijańskiej. Ikona na katechezie może być wykorzystywana do modlitwy, medytacji czy omawiania poszczególnych świąt roku liturgicznego.

W etapie przedszkolnym ważną jest motoryka dziecka dlatego też w odpowiednim okresie można organizować zajęcia na podwórku (np.

poznawać piękno stworzonego przez Boga świata poprzez obserwację przyrody).

Realizowane treści powinny być przedstawiane w sposób krótki, zrozumiały oraz tak, aby dziecko mogło próbować wdrażać te treści w swoim życiu.

Program nauczania religii dzieci w wieku przedszkolnym
Grupa trzy-, cztero- i pięcioletków
„Bóg kocha nas i cały świat”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Z radością poznajemy się nawzajem.	I.1. Zna innych uczestników katechezy oraz umie z nimi współpracować	1
II. Bóg daje życie.	2. Znak krzyża pozdrowieniem Pana Boga. 3. Pismo Święte listem Boga do ludzi. 4. Gdzie możemy usłyszeć Słowa Pisma Świętego. 5. Historie z Pisma Świętego są obecne w naszym życiu. 6. Chrzest czyni mnie dzieckiem Bożym. 7. Dziękuję Ci Jezu, za Twą miłość. 8. Jestem dzieckiem Bożym.	<i>Treść:</i> 2.1. Umie wykonać znak krzyża. 2.1. Pozdrawia Boga prostymi formułami. 3.1. Kształtuje postawę szacunku wobec Pisma Świętego. 3.2. Opowiada wybrane historie biblijne. 3.3. Opowiada o treści ilustracji religijnych. 4.1. Dostrzega w Liturgii Pismo Święte. 5.1. Dostrzega we własnym życiu analogie do Pisma Świętego. 6.1. Ukazuje sakrament chrztu jako wprowadzenie do wspólnoty dzieci Bożych. 7.1. Dostrzega miłość Bożą wokół siebie. 8.1. Wyjaśnia swoimi słowami skutki sakramentu bierzmowania.	7
III. Dobry Bóg kocha mnie i moją rodzinę.	9. Jezus uczy nas modlitwy. 10. Moja rodzina i ja należymy do Boga. 11. Moja rodzina modli się do Boga w cerkwi. 12. Dziękuję Ci Boże za moją rodzinę. 13. Wielbię Cię Boże za Twe dzieła. 14. Moimi dobrymi uczynkami wielbię Boga. 15. Przepraszam Boga za złe zachowanie.	<i>Treść:</i> 9.1. Wyjaśnia potrzebę rozmowy z Bogiem. 9.2. Zna symbole religijne i proste formy modlitwy. 9.3. Pozdrawia Boga prostymi formułami. 10.1. Odczuwa potrzebę wspólnej modlitwy w rodzinie. 11.1. Prezentuje właściwą postawę podczas nabożeństw. 11.2. Rozpoznaje podstawowe przedmioty w cerkwi (ikonostas, krzyż, tetrapod, ołtarz, kywot). 11.3. Włącza się w śpiew prostych pieśni liturgicznych.	9

	<p>16. Proszę Boga, za tych, którzy są chorzy. 17. Niedziela jest dniem świętym.</p>	<p>11.4. Rozumie liturgię jako spotkanie z Jezusem. 12.1. Postrzega swych najbliższych jako dar od Boga. 13.1. Widzi w przyrodzie i otaczającym go świecie dzieło Boga. 14.1. Podaje przykłady dobrego zachowania. 15.1. Odróżnia dobro od zła. 16.1. Umie okazać empatię potrzebującym. 16.2. Wyjaśnia, dlaczego Jezus pamięta o wszystkich potrzebujących. 17.1. Wie, jak chrześcijanin powinien spędzać niedzielę i dni świąteczne.</p>	
<p>IV. Chrystus jest obecny w otaczającym nas świecie.</p>	<p>18. Bóg wybiera Matkę dla swojego Syna – Jezusa. 19. Święty Mikołaj uczy nas miłości i dobroci. 20. W mojej rodzinie dzielimy się chlebem – prosforą. 21. Wigilia – radość Bożego Narodzenia. 22. Jezus przychodzi na świat w Betlejem. 23. Trzej Mędrcy przynoszą Jezusowi dary. 24. Chcę, aby moja rodzina była święta. 25. Kolędy wyrazem uwielbienia Jezusa. 26. Ofiarowanie Jezusa w świątyni. 27. Dziękuję Bogu za babcię i dziadka.</p>	<p><i>Treść:</i> 18.1. Wyjaśnia podstawowe pojęcia Bóg Ojciec, Jezus Chrystus, Duch Święty, Maryja, święci. 19.1. Wie kim był św. Mikołaj. 19.2. Umie wskazać w ikonostasie ikonę św. Mikołaja. 20.1. Wie czym jest prosfora. 20.2. Odróżnia prosforę od oplatka. 21.1. Wie dlaczego zasiadamy do wigilijnego stołu oraz zna zwyczaje związane z tym dniem. 22.1. Zna historię narodzin Jezusa. 23.1. Rozumie czym jest dar i jest gotowy sam coś darować. 24.1. Chce wraz ze swoimi najbliższymi dążyć do świętości. 25.1. Poznaje i śpiewa kolędy. 26.1. Rozumie w jaki sposób on sam jest ofiarowany Bogu. 27.1. Obdarza swych dziadków szacunkiem. 27.2. Modli się za swych dziadków.</p>	10
<p>V. Jezus przychodzi aby głosić Dobrą Nowinę.</p>	<p>28. Chrzest Jezusa w Jordanie. 29. Jezus powołuje apostołów. 30. Jestem uczniem i przyjacielem Jezusa. 31. Poznają Jezusa i cuda, które czynił. 32. Jezus uczy nas żyć w miłości. 33. Jezus pomaga chorym. 34. Jezus ucisza burzę. 35. Jezus troskliwy pasterz.</p>	<p><i>Treść:</i> 28.1. Wie czym był chrzest i dlaczego Jezus go przyjął. 29.1. Zna historię powołania apostołów. 30.1. Sam czuje się uczniem Jezusa. 31.1. Zna historie biblijne o cudach Jezusa. 32.1. Chce obdarzać miłością innych. 33.1. Poznaje podstawy reagowania w razie zagrożenia czyjegoś zdrowia lub życia. 34.1. Postrzega Boga jako Wszechmogącego. 35.1. Wie czym jest bezpieczeństwo i jak o nie dbać.</p>	8

<p>VI. Kocham Boga i staram się być dobry.</p>	<p>36. Post Jezusa na pustyni. 37. W Wielkim Poście Jezus wzywa nas do większej miłości. 38. Przepraszam Jezusa za złe uczynki. 39. Staram się być dobrym na co dzień. 40. Niedziela Palmowa – wielbimy Jezusa. 41. Ostatnia Wieczerza. 42. Jezus jest gotowy oddać życie za ludzi. 43. Krzyż symbolem miłości Jezusa do ludzi. 44. Pan Jezus umiera na krzyżu. 45. Wielka Sobota – tradycja święcenia pokarmów. 46. Zmartwychwstanie Jezusa.</p>	<p><i>Treść:</i> 36.1. Wie czym są pokusy. 37.1. Zna podstawowe informacje na temat Wielkiego Postu. 38.1. Umie wskazać na swoje złe postawy i stara się je naprawiać. 39.1. Chce być dobrym człowiekiem. 40.1. Zna historię wjazdu Jezusa do Jerozolimy. 40.2. Wie że Niedziela Palmowa jest Dniem Młodych w Kościele. 41.1. Poznaje informację o ustanowieniu Sakramentów Eucharystii oraz Kapłaństwa. 42.1. Rozumie czym jest poświęcenie i widzi je w postępowaniu Jezusa. 43.1. Wie dlaczego Jezus cierpiał. 44.1. Wie, że śmierć na krzyżu była konieczna dla naszego zbawienia. 45.1. Wie jakie pokarmy święcimy i dlaczego. 46.1. Rozumie czym jest zmartwychwstanie. 46.2. Zna troparion „Chrystus Zmartwychwstał”.</p>	<p>11</p>
<p>VII. Chrystus powstał z martwych i śmiercią pokonał śmierć.</p>	<p>47. Cieszymy się ze zmartwychwstania Jezusa. 48. Niedziela – spotkanie wierzących ze zmartwychwstałym Jezusem. 49. Zmartwychwstały Jezus ukazuje się Apostołom. 50. Pan Jezus wstępuje do nieba. 51. Pan Jezus posyła nam Pocieszyciela. 52. Wierzymy w Boga w Trójcy Jedyne. 53. Dar modlitwy dla naszych zmarłych. 54. Kocham moją mamę i mojego tatę.</p>	<p><i>Treść:</i> 47.1. Wie jakie znaczenie dla ludzkości ma zmartwychwstanie. 48.1. Wie, że każda Eucharystia jest spotkaniem ze Zmartwychwstałym. 49.1. Zna historię ukazania się apostołom. 50.1. Zna historię Wniebowstąpienia. 51.1. Zna trzy Osoby Boże. 51.2. Wie kim jest Duch Święty oraz, że otrzymał go w Sakramencie Bierzmowania. 52.1. Wie że jest jeden Bóg w trzech osobach. 53.1. Umie modlić się za zmarłych. 53.2. Zna imiona swych bliskich zmarłych. 54.1. Umie okazać miłość swym rodzicom. 54.2. Umie się modlić za swych rodziców i razem ze swymi rodzicami.</p>	<p>8</p>
	<p>Razem</p>	<p>54</p>	

Program nauczania religii dzieci w wieku przedszkolnym
Roczne przygotowanie przedszkolne (klasa „0”)
„Kochamy dobrego Boga”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Na katechezie spotykamy Pana Boga.		1
II. Bóg kocha mnie i wszystkich ludzi.	2. Kto stworzył świat? 3. Odkrywamy obecność Pana Boga w świecie. 4. Dziękujemy Panu Bogu za Jego dary. 5. Człowiek jest wyjątkowy. 6. Pan Bóg kocha każdego człowieka. 7. Nieposłuszeństwo człowieka. 8. Co wiemy o narodzeniu Jezusa. 9. Przez chrzest staliśmy się dziećmi Bożymi.	<i>Treść:</i> 2.1. Dostrzega wielkość stworzenia. 3.1. Widzi wpływ Boga na otaczający go świat. 4.1. Umie dziękować Bogu za to co otrzymuje. 5.1. Rozumie, że ukoronowaniem stworzenia jest człowiek. 6.1. Wie, że miłość Boga jest bezgraniczna. 7.1. Zna historię grzechu pierworodnego. 8.1. Zna historię narodzin Jezusa. 9.1. Wie jakie znaczenie ma dla nas przyjęcie Sakramentów Wtajemniczenia Chrześcijańskiego.	8
III. Bóg jest blisko mnie.	10. Znaki Bożej obecności. 11. W mojej rodzinie szanujemy krzyż i ikonę. 12. Modlitwa spotkaniem i rozmową z naszym Ojcem. 13. Jezus uczy nas modlitwy. 14. Pismo Święte, księgą o Bogu czytana w mojej rodzinie.	<i>Treść:</i> 10.1. Potrafi wskazać symbole święte. 11.1. Rozumie z czego wynika szacunek do symboli świętych. 12.1. Próbuje tworzyć spontaniczną modlitwę. 13.1. Postrzega Chrystusa jako wzór w uczeniu modlitwy. 14.1. Zna podstawowe informacje o Piśmie Świętym. 14.2. Wie gdzie w jego domu znajduje się Pismo Święte. 15.1. Dostrzega Bożą obecność wśród swej rodziny. 16.1. Wie czym jest cerkiew.	12

	<p>15. Pan Bóg obecny w mojej rodzinie. 16. Cerkiew domem Bożym. 17. Jak możemy rozmawiać z Panem Bogiem? 18. Moja postawa w Cerkwi i przed krzyżem. 19. W niedzielę uczestniczymy w Boskiej Liturgii w Cerkwi. 20. Święci w niebie razem z nami wielbią Boga. 21. Aniołowie służą Bogu.</p>	<p>16.2. Potrafi wskazać szczególne elementy świątyni (ikonostas, tetrapod, ołtarz, tabernakulum). 17.1. Umie rozwijać swą relację z Bogiem. 18.1. Zna postawy modlitewne. 18.2. Wie, gdzie jest jego miejsce w świątyni. 19.1. Wie gdzie znajduje się jego świątynia oraz, że jest to jego miejsce. 20.1. Postrzega Liturgię jako łącznik ze światem duchowym. 21.1. Wie kim są aniołowie. 21.2. Zna modlitwę do anioła stróża.</p>	
<p>IV. Jezus największym darem Ojca.</p>	<p>22. Czas oczekiwaniem na przyjście Pana Jezusa. 23. Maryja wybrana na Matkę Zbawiciela. 24. Święty Mikołaj uczy nas miłości. 25. Jak możemy pomagać? 26. Wigilia – dzielimy się chlebem-prosforą. 27. Jezus urodził się w Betlejem. 28. Jezus przyszedł do wszystkich ludzi – Trzech Mędrców. 29. Święta Bożego Narodzenia. 30. Kolędy wyrazem miłości do Jezusa.</p>	<p><i>Treść:</i> 22.1. Wie dlaczego przyjście Chrystusa jest dla nas ważne. 23.1. Zna historię Zwiastowania. 23.2. Potrafi czcić Maryję. 24.1. Zna historię św. Mikołaja. 25.1. Stara się czynić dobre dzieła w swym życiu. 26.1. Zna zwyczaj Bożonarodzeniowe. 26.2. Wie czym jest prosfora. 26.3. Rozumie czym jest Wigilia. 27.1. Zna historię Bożego Narodzenia. 28.1. Zna historię Mędrców i ich Darów. 29.1. Wie co wspominamy w poszczególne dni świąt. 30.1. Poznaje nowe kolędy.</p>	9
<p>V. Jezus moim Przyjacielem.</p>	<p>31. Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni. 32. Ucieczka Rodziny Jezusa do Egiptu. 33. Dom Jezusa w Nazarecie. 34. Jezus w jerozolimskiej świątyni. 35. Chrzest Pana Jezusa w Jordanie. 36. Uroczyste święcenie wody. 37. Jestem uczniem i przyjacielem Jezusa. 38. Pan Jezus uczy nas żyć w miłości. 39. Pan Jezus pomaga chorym.</p>	<p><i>Treść:</i> 31.1. Wie w jaki sposób on sam jest poświęcony Bogu. 32.1. Wie dlaczego Rodzina Jezusa musiała uciekać. 32.2. Wie, że i dzisiaj są rodziny, które muszą uciekać do innych krajów ze względu na różne sytuacje. 33.1. Widzi w Jezusie-dziecku siebie. 34.1. Dostrzega również swoje miejsce w świątyni. 34.2. Wie, że cerkiew jest miejscem, w którym może czuć się dobrze i bezpiecznie. 35.1. Wie czym jest święto Epifanii.</p>	9

		<p>36.1. Wie czym jest woda święcona i do czego jej używamy. 37.1. Postrzega Jezusa jako swojego mentora i przyjaciela. 38.1. Dzięki Jezusowi umie okazywać miłość innym. 39.1. Wie jak może pomagać chorym. 39.2. Umie się modlić za chorych.</p>	
<p>VI. Jezus dla mnie cierpi i umiera.</p>	<p>40. Wielki Post – Pan Jezus wzywa nas do większej miłości. 41. Przepraszamy Pana Jezusa za nasze grzechy. 42. Przepraszamy rodziców, rodzeństwo, kolegów. 43. Staramy się być lepsi. 44. Niedziela Palmowa – Jezus moim Królem. 45. Wydarzenia Wielkiego Czwartku. 46. Droga krzyżowa Pana Jezusa. 47. Pan Jezus umiera na krzyżu z miłości do nas. 48. Nabożeństwo Wielkiego Piątku. 49. Święcenie pokarmów jako znak radości wielkanocnej. 50. Zmartwychwstanie Pana Jezusa.</p>	<p><i>Treść:</i> 40.1. Wie czym jest Wielki Post. 40.2. Wie czym są pokusy. 41.1. Wie dlaczego powinniśmy umieć się przyznawać do grzechów. 42.1. Jest gotowy do proszenia o wybaczenie. 42.2. Jest gotowy, aby wybaczać. 43.1. Wie, że każdy ma obowiązek pracy nad sobą i stawania się lepszym. 44.1. Zna historię wjazdu Jezusa do Jerozolimy. 44.2. Wie, że Palmowa Niedziela jest dniem szczególnym dla najmłodszych w Kościele. 45.1. Zna historię Ostatniej Wieczerzy. 45.2. Wie, że w czasie Ostatniej Wieczerzy Jezus ustanowił Sakramenty Eucharystii oraz Kapłaństwa. 46.1. Zna historię Drogi Krzyżowej. 47.1. Wie czym było poświęcenie Jezusa. 48.1. Wie czym jest Płasczenica. 49.1. Wie jakie pokarmy święcimy i dlaczego. 50.1. Wie, że Zmartwychwstanie jest najważniejszym świętem chrześcijan.</p>	11
<p>VII. Zmartwychwstały Jezus jest ze mną.</p>	<p>51. Zmartwychwstały Jezus żyje wśród nas. 52. Jezus zmartwychwstały mówi do nas. 53. Niedziela – pamiątką zmartwychwstania Pana Jezusa. 54. Jezus zmartwychwstały karmi nas swoim Ciałem. 55. Zwyczaje i tradycje Wielkanocne. 56. Wniebowstąpienie Pana Jezusa.</p>	<p><i>Treść:</i> 51.1. Wie że Chrystus Zmartwychwstał i żyje. 52.1. Wie co nam dało Zmartwychwstanie. 53.1. Wie, że na każdej niedzielnej Eucharystii jesteśmy świadkami Zmartwychwstania. 54.1. Wie, że w Komunii Świętej otrzymujemy Ciało i Krew Chrystusa pod postacią chleba i wina. 55.1. Zna i potrafi opisać zwyczaje Wielkanocne. 56.1. Zna historię Wniebowstąpienia.</p>	10

	<p>57. Zmartwychwstały Jezus posyła swego Ducha Pocieszyciela.</p> <p>58. Maryja Matką i Opiekunką wszystkich ludzi.</p> <p>59. Kocham moich rodziców.</p> <p>60. Chcę naśladować Jezusa w miłości i dobroci.</p>	<p>57.1. Wie kim jest Duch Święty.</p> <p>57.2. Wie czym jest Sakrament Bierzmowania oraz, że w tradycji wschodniej jest on udzielany razem z Chrztmem.</p> <p>58.1. Wie czym jest Pokrow Matki Bożej.</p> <p>59.1. Potrafi okazać miłość swym rodzicom.</p> <p>59.2. Wie co to dar życia.</p> <p>60.1. Pragnie być świadkiem Jezusa w swym życiu.</p>	
	Razem		60

Program nauczania religii do klas I-III w szkole podstawowej

Numer programu: GK-1-01/19

„Kościół rodziną dzieci Bożych”

1. Charakterystyka programu.

Program realizuje założenia katechezy inicjacji sakramentalnej dzieci klas I-III szkoły podstawowej. Idea dziecięctwa Bożego jest jego podstawową strukturą. Dzieciństwo Boże jest udziałem ochrzczonych w imię Jezusa Chrystusa.

Program klasy pierwszej *Bóg moim Ojcem* wprowadza katechizowanych w świat wartości ludzkich i boskich, które są udziałem każdego ochrzczonego. Odwołując się do międzyludzkich zachowań znanych dzieciom zamierza pomóc uczniom w przeżywaniu wiary we wspólnocie Kościoła. Wspólnota jest tu rozumiana jak rodzina dzieci Bożych. Zadaniem katechezy jest nauczyć katechizowanych: poznawać Boga, dziękować Mu, prosić, wielbić, przepraszać Go, przygotować do udziału w sakramentach, oddawać Bogu cześć i chwałę.

Program nauczania *Życie z Jezusem* w klasie drugiej zakłada kontynuację i dopełnienie dotychczasowej formacji religijno-moralnej. Wyjaśnia dzieciom znacznie Kościoła i miejsce katechizowanych w Kościele. Umożliwia rozwijanie więzów łączących katechizowanych z Bogiem. Podczas nauczania dziecko będzie miało możliwość odkrycia dla siebie daru Bożego powołania, życiodajnej siły chrztu świętego i darów Ducha Świętego. Program umożliwia zrozumienie prawdy, iż przykazania Boże są wskazówkami na drodze do nieba, a w Eucharystii otrzymujemy pokarm na życie wieczne, że Eucharystia to Ciało i Krew Jezusa Chrystusa pod postaciami chleba i wina.

Program nauczania klasy trzeciej *Razem z Jezusem* zakłada pomoc w bezpośrednim przygotowaniu uczniów do spotkania z Chrystusem w sakramencie pokuty i pojednania oraz świadomego zjednoczenia z Nim w Eucharystii. Program zamierza wyjaśnić, iż przyjmowanie Eucharystii jest przebywaniem w jedności z Bogiem Ojcem i braćmi w Jezusie Chrystusie. Tajemnicę Kościoła ukazuje jako wspólnotę wierzących, która urzeczywistnia się w celebracji eucharystycznej, gdzie każdy ochrzczony wzrasta i osiąga doskonałość, doświadcza Bożego i ludzkiego przebaczenia, uczy się przebaczać i walczyć z grzechami. Zasadniczym źródłem

powyższych treści jest Słowo Boże, zawarte w obrzędach Liturgii Eucharystii, obrzędach sakramentu pojednania i pokuty.

2. Cele katechetyczne – wymagania ogólne.

a. Wiara Kościoła

Uczeń uświadamia sobie istnienie rzeczywistości religijnej, kształtuje umiejętności odnajdywania śladów Boga w otaczającym świecie, poznaje podstawowe prawdy wiary, zapoznaje się z historią zbawienia, która ukazuje działania miłosiernego Boga w historii świata i ludzi.

b. Modlitwa Kościoła

Uczeń kształtuje umiejętności włączenia się w cerkiewne święta (Liturgia Św., rok liturgiczny, ukraińska tradycja okresów liturgicznych) i czynnego uczestnictwa w życiu Kościoła Greckokatolickiego; rozwija sposoby uczestniczenia i przygotowania się do modlitwy liturgicznej i prywatnej (dziękczynnej, chwalebnej, przebłagalnej, błagalnej), kształtuje postawę zaufania, jako podstawę nawrócenia i pokuty – fundamentów pełnego przeżycia sakramentu pojednania, nabywa uzdolnienia do pełnego i aktywnego uczestnictwa w Eucharystii.

c. Życie Kościoła

Uczeń kształtuje sumienie na podstawie przykazania miłości w Dekalogu i Ewangelii, kształtuje osobowość (odpowiednio do wieku) na przykładzie świętych, kształtuje umiejętność nawiązywania kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi w szerzeniu dobra, kształtuje świadomość przynależenia do społeczności Kościoła Greckokatolickiego i odnajduje w nim swoje miejsce.

3. Sposoby realizacji ogólnych celów kształcenia i zadań edukacyjnych.

Sposoby osiągania celów powinny uwzględniać właściwości i prawidłowości etapu rozwojowego ucznia.

Poprzez obserwację otaczającego go świata uczeń zauważa, jak pięknym jest świat stworzony przez Boga. Od strony praktycznej i teoretycznej uczeń poznaje życie religijne. Formuje się również w tym czasie poczucie własnej tożsamości wyznaniowej i kulturowej.

W początkowym okresie nauki kontynuowany jest rozpoczęty w przedszkolu proces kształtowania postaw wiary i modlitwy, następnie zaś położony jest większy nacisk na emocjonalne i wolitywne przyłgnięcie do głoszonych treści. Umiejętności te kształtuje się według wybranej metody.

Bardzo właściwą metodą w tym wieku jest inscenizacja, drama, przedstawienie ról, opowiadanie, opis, pogadanka, wzbogacone pracą z obrazem.

Ważnym celem katechezy jest rozwijanie u dzieci zamiłowania do modlitwy poprzez słuchanie i zapamiętywanie prawd wiary, sformułowań biblijnych i modlitw, osobiste zaangażowanie oraz żywy udział w proponowanych formach liturgicznych.

Przy stosowaniu metod słownych należy pamiętać, że dziecko nie potrafi długo słuchać, uważać, rozumować. Opis, pogadanka, opowiadanie muszą odnosić się do konkretnych osób i wydarzeń. Ze względu na specyfikę dziecięcego rozumowania, w trakcie katechezy zaleca się analizę zachowań postaci biblijnych i świętych, gdyż ważną rolę w tym okresie pełni naśladownictwo. Istotną rolę odgrywa również postawa katechety.

Należy rozbudzić motywację do przyswajania wiedzy poprzez metody wyzwajające własne działanie i osobisty wysiłek, do nich należy zaliczyć: pracę z obrazem, metody plastyczne, konstrukcyjno-praktyczne, eksponujące, wycieczkę, zabawę, metody oparte na działaniu. Nie można zapomnieć o wykorzystaniu śpiewu oraz muzyki, jako tła tematu.

Edukacja religijna powinna być realizowana także w środowisku poza szkołą, we współpracy z rodzicami i parafią, poprzez odwiedzanie cerkwi, innych miejsca kultu religijnego i aktywne uczestnictwo w sakramentach i nabożeństwach.

Zalecane jest wyposażenie sal w pomoce dydaktyczne i przedmioty potrzebne do zajęć: sprzęt audiowizualny, gry dydaktyczne, biblioteczkę - Pismo Święte, literatura religijna, słowniki, księgi liturgiczne, mapy.

Program nauczania religii do klas I-III w szkole podstawowej
KLASA I
„Bóg moim Ojcem”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Omówienie programu.	<i>Treść:</i> III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników.	1
II. Poznaję – Bóg w moim domu i szkole.	2. Nasze powitania. 3. Nasze spotkania. 4. Znak krzyża moją pierwszą modlitwą. 5. Bóg jest z nami. 6. Powtórzenie.	<i>Treść:</i> I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej Obecności. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.2.10. Wyjaśni, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień Chrześcijańskich. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład.	5

<p>III. Dziękuję – Boże dary.</p>	<p>7. Umiem dziękować. 8. Bóg dobrym Stwórcą. 9. Mój Anioł Stróż. 10. Jak przepięknie stworzył mnie Bóg. 11. Dziękuję Bogu za moją rodzinę. 12. Potrzebujemy innych ludzi. 13. Jesteśmy Bożą rodziną. 14. Woda jako dar Boga. 15. Jestem dzieckiem Bożym. 16. Jezus największym darem Boga Ojca. 17. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treść:</i></p> <p>I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikające z przyjęcia Chrztu Świętego. I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. I.3.2. Wyjaśni, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.4.1. Wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej. I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. I.4.5. Wyjaśnia pojęcie anioł, szatan, zbawienie. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień chrześcijańskich. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład. III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne. III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła.</p>	<p>11</p>
-----------------------------------	---	---	-----------

<p>IV. Słucham i proszę – Bóg mnie wysłuchuje.</p>	<p>18. Słuchamy ludzi i Boga. 19. Bóg przemawia do mnie przez Pismo Święte. 20. Nasze prośby do Boga i ludzi. 21. Jezus rozmawia ze swoim Ojcem. 22. Bóg przemawia przez Jezusa. 23. Bóg Ojciec mieszka w niebie. 24. Imię naszego Ojca jest święte. 25. Królestwo Boże. 26. Czekamy na pomoc Boga. 27. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treść:</i> I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.4. Wskazuje znaczenie Pisma Świętego w życiu człowieka. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymienia postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.9. Omawia wybrane prośby modlitwy <i>Ojciec nasz</i>. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład. III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych.</p>	<p>10</p>
<p>V. Wielbię – Bóg obecny w Kościele i moim życiu.</p>	<p>28. Święci naszymi przyjaciółmi. 29. Maryja uczy nas wielbić Boga. 30. Z Maryją oczekuję przyjścia Chrystusa - Pyłpiwka. 31. Maryja Matka Syna Bożego. 32. Chcę być dobry jak Św. Mikołaj. 33. Boże Narodzenie. 34. Znaki Narodzenia Jezusa w moim domu i w świątyni. 35. Śpiew kolęd – radość z narodzenia Syna Bożego.</p>	<p><i>Treść:</i> I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. I.3.2. Wyjaśnia, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.3.7. Wymienia poszczególne Osoby Trójcy Świętej i krótko o nich opowiada. I.4.1. Wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej. I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga. I.4.3. Odróżnia dobro od zła. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie.</p>	<p>12</p>

	<p>36. Bóg objawia się ludziom. 37. Przyjmujemy dar miłości Trójcy Świętej. 38. Bóg posyła nam Światłość w Jezusie Chrystusie. 39. Powtórzenie.</p>	<p>I.4.5. Wyjaśnia pojęcie anioł, prorok. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.2. Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych. II.2.1. Opisuje wygląd zewnętrzny i wewnętrzny cerkwi. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.5. Wymienia postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.10. Wyjaśni, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.1. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności wybranego świętego. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień Chrześcijańskich. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład.</p>	
<p>VI. Przepraszam – Bóg okazuje mi swoje miłosierdzie.</p>	<p>40. Ludzie przepraszają i proszą o przebaczenie. 41. Jezus odpuszcza nasze grzechy. 42. Jezus czyni dobro. 43. Wielki Post. 44. Nasza odpowiedź na wezwanie Chrystusa.</p>	<p><i>Treść:</i> I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca.</p>	<p>9</p>

	<p>45. Krzyż symbolem potęgi Chrystusa. 46. Tajemnica Wielkiego Czwartku. 47. Jezus umarł za nas. 48. Powtórzenie.</p>	<p>I.3.2. Wyjaśnia, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.3.3. Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa. I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary. I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga. I.4.3. Odróżnia dobro od zła. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.4. Wymienia sakramenty święte. II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymienia postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. II.3.1. Wymienia sposoby walki z grzechem. II.3.2. Wyjaśnia, co dokonuje się w sakramencie pokuty i pojednania. II.4.1. Opowiada o ustanowieniu Eucharystii. II.4.2. Opowiada, co dzieje się podczas poszczególnych części Liturgii Świętej. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa. III.1.1. Zna pojęcie sumienia, odróżnia dobro od zła. III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład.</p>	
--	---	--	--

		<p>III.3.4. Wyraża skruchę. III.3.6. Wyjaśnia zagrożenia własnego zdrowia i innych. III.3.7. Wykazuje wrażliwość na przejawy dobra i zła.</p>	
<p>VII. Oczekuję – w Jezusie Chrystusie Bóg wypełnia obietnicę.</p>	<p>49. Chrystus Zmartwychwstał. 50. Eucharystia – przy stole z Chrystusem. 51. Pan Jezus wstępuje w chwale do nieba. 52. Jezus czeka na nas. 53. Jestem dzieckiem Bożym. 54. Dobre uczynki sprawiają radość Bogu. 55. Miłujemy się wzajemnie. 56. Jezus uczy nas kochać wszystkich ludzi. 57. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treść:</i> I.3.2. Wyjaśnia, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.3.3. Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa. I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary. I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga. I.4.3. Odróżnia dobro od zła. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. I.4.8. Wyjaśnia pojęcie apostoła, opowiada o wybranych Apostołach. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.2. Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych. II.2.1. Opisuje wygląd zewnętrzny i wewnętrzny cerkwi. II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymienia postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.10. Wyjaśnia, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii.</p>	<p>9</p>

		<p>II.4.3. Wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa w Eucharystii.</p> <p>II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa.</p> <p>III.1.5 Podaje przykłady niesienia pomocy innym.</p> <p>III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie.</p> <p>III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień chrześcijańskich.</p> <p>III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi.</p> <p>III.3.3. Jest życzliwy i koleżeństwa wobec rówieśników, daje dobry przykład.</p> <p>III.3.5. Wskazuje, jak należy troszczyć się o dobro wspólne.</p> <p>III.3.7. Wykazuje wrażliwość na przejawy dobra i zła.</p> <p>III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne.</p> <p>III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych.</p> <p>III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła.</p> <p>III.4.5. Omawia poszczególne uczynki miłosierdzia.</p>	
<p>VIII. Chwałę i cześć – Bóg obdarowuje mnie świętością.</p>	<p>58. Maryja naszą Matką.</p> <p>59. Z Maryją do Jezusa.</p> <p>60. Jezus czeka na mnie w Kościele.</p> <p>61. Pan Jezus obdarowuje mnie Duchem Świętym.</p> <p>62. Duch Święty pomaga mi być dobrym.</p> <p>63. Z Jezusem wyruszam na wakacje.</p>	<p><i>Treść:</i></p> <p>I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikające z przyjęcia Chrztu Świętego.</p> <p>I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie.</p> <p>I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską.</p> <p>I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności.</p> <p>I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie.</p> <p>I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego.</p> <p>I.3.6. Opowiada o zesłaniu Ducha Świętego.</p> <p>I.3.7. Wymienia poszczególne Osoby Trójcy Świętej i krótko o nich opowiada.</p> <p>I.3.8. Opowiada o wierze w powtórne przyjście Chrystusa.</p> <p>I.4.1. Wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej.</p> <p>I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga.</p> <p>I.4.3. Odróżnia dobro od zła.</p> <p>I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła.</p> <p>II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego.</p>	<p>6</p>

		<p>II.1.2. Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego.</p> <p>II.1.3. Wyjaśnia sens świętowania niedzieli i wskazuje na jego elementy.</p> <p>II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne.</p> <p>II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych.</p> <p>II.2.1. Opisuje wygląd zewnętrzny i wewnętrzny cerkwi.</p> <p>II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga.</p> <p>II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy.</p> <p>II.2.5. Wymienia postawy modlitewne.</p> <p>II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy.</p> <p>II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki.</p> <p>II.2.10. Wyjaśnia, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka.</p> <p>II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii.</p> <p>II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa.</p> <p>III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym.</p> <p>III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie.</p> <p>III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych.</p> <p>III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi.</p> <p>III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład.</p> <p>III.3.5. Wskazuje, jak należy troszczyć się o dobro wspólne.</p>	
	64. Podsumowanie.		1
	Razem		64

Program nauczania religii do klas I-III w szkole podstawowej
KLASA II
„Życie z Jezusem”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Omówienie programu.	<i>Treść:</i> III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi.	1
II. Jezus ogłasza Boży plan.	2. Jezus darem miłości Boga Ojca jest wśród nas. 3. Jezus uczy nas modlitwy. 4. Spotykamy Pana Jezusa na Mszy św. 5. Spotykamy Pana Boga w Piśmie Świętym 6. Bóg moim Ojcem i Stworzycielem. 7. Zerwanie przyjaźni z Bogiem. 8. Jezus jest naszym Zbawicielem – skutki grzechu pierworodnego. 9. Bóg przygotowuje Matkę dla swego Syna. 10. Powtórzenie	<i>Treść:</i> I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. I.3.2. Wyjaśnia, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.4.1. Wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej. I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga. I.4.3. Odróżnia dobro od zła. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii.	9

<p>III. Jezus obdarza nas życiem Bożym.</p>	<p>11. Sakramenty święte są darami Jezusa. 12. Chrzest św. początkiem nowego życia. 13. Skutki Sakramentu Chrztu św. 14. Życie w Duchu Świętym. 15. Sakrament bierzmowania – dary Ducha Świętego. 16. Eucharystia – chlebem życia. 17. Eucharystia – zjednoczeniem z Chrystusem i Kościołem. 18. Sakrament Pokuty i Pojednania. 19. Sakrament Namaszczenia chorych. 20. Sakrament Małżeństwa. 21. Sakrament Kapłaństwa. 22. Pan Jezus jest Dobrym Pasterzem. 23. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treść:</i> I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikające z przyjęcia Chrztu Świętego. I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikające z przyjęcia Chrztu Świętego. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.6. Opowiada o zesłaniu Ducha Świętego. I.3.9. Uzasadnia konieczność łaski Bożej dla Zbawienia. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. II.1.4. Wymienia sakramenty święte. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa. III.1.6. Omawia wybrane przypowieści. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie.</p>	<p>13</p>
<p>IV. Jezus i jego uczniowie mówią Bogu Ojcu „Tak”.</p>	<p>24. Jezus uczy nas i posyła nam swoich Apostołów. 25. Jezus wypełnia wolę Ojca. 26. Jestem uczniem Jezusa. 27. Maryja mówi Panu Bogu „tak”. 28. Jezus czyni cud w Kanie Galilejskiej, – zapowiedź Eucharystii. 29. Moja rodzina Kościołem domowym. 30. Święci wzorem jedności z Bogiem. 31. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treść:</i> I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. I.4.8. Wyjaśnia pojęcie apostoła, opowiada o wybranych Apostołach. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.1. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności wybranego świętego. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne. III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła.</p>	<p>8</p>

<p>V. Jezus wskazuje drogę do Boga.</p>	<p>32. Jezus uczy nas wypełniać Boże przykazania. 33. Jezus uczy nas wierzyć i ufać jednemu Bogu. 34. Jezus uczy nas szanować święte Imię Boga. 35. Z Jezusem świętujemy niedzielę. 36. Jezus uczy nas czcić i kochać swoich rodziców. 37. Jezus uczy nas szanować życie i zdrowie. 38. Jezus jest z ludźmi czystego serca. 39. Jezus chce, abyśmy szanowali rzeczy swoje i cudze. 40. Jezus uczy nas żyć w prawdzie. 41. Jezus uczy nas miłości Boga i bliźniego. 42. Jezus daje nam Słowo życia. 43. Jezus jest z nami w swoim Kościele. 44. Jezus uczy nas przez swój Kościół. Przykazania Kościelne. 45. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treść:</i> I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikające z przyjęcia Chrztu Świętego. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. I.3.7. Wymienia poszczególne Osoby Trójcy Świętej i krótko o nich opowiada. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. III.1.3. Wyjaśnia, jakie postawy sprzeciwiają się Bożym przykazaniom. III.1.4. Wskazuje, jak należy zachowywać przykazania Boże. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych. III.4.1. Wyjaśnia poszczególne przykazania kościelne. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła. III.4.5. Omawia poszczególne uczynki miłosierdzia.</p>	<p>14</p>
<p>VI. My żyjemy Bożą miłością. Jezus jako Chleb Żywy i jako Najwyższy Kapłan.</p>	<p>46. Pan Jezus rozmnaża chleb. 47. „Bierzcie i jedzcie, to jest Ciało moje” – ustanowienie Eucharystii. 48. Mój czynny i świadomy udział we Mszy św. 49. Liturgia Słowa – dialog Boga z Kościołem. 50. Pan Jezus jednoczy nas w Komunii Świętej. 51. Modlitwa przygotowania do Komunii Świętej. 52. Idę w pokój Chrystusa, jestem świadkiem Bożej miłości. 53. Z Maryją wielbimy Pana Jezusa – nabożeństwo majowe.</p>	<p><i>Treść:</i> I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.2. Wyjaśnia, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.3.3. Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa. I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. II.2.2. Opisuje jak należy zachować się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.5. Wymienia postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy.</p>	<p>10</p>

	<p>54. Całym sercem kocham Jezusa – nabożeństwa czerwcowe. 55. Odпочydam z Jezusem. 56. Powtórzenie.</p>	<p>II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.9. Omawia wybrane prośby modlitwy <i>Ojczy nasz</i>. II.2.10. Wyjaśni czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. II.4.1. Opowiada o ustanowieniu Eucharystii. II.4.2. Opowiada, co dzieje się podczas poszczególnych części Liturgii Świętej. II.4.3. Wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa w Eucharystii. II.4.4. Wyjaśnia pojęcia: post eucharystyczny, chleb eucharystyczny, Najświętszy Sakrament. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa. II.2.2. Opisuje jak należy zachować się podczas nabożeństw. II.2.10. Wyjaśni czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka.</p>	
VII. Katechezy okolicznościowe.	<p>57. Post Filipowy. 58. Niepokalanie Poczęta. 59. Boże Narodzenie. 60. Chrzest Jezusa w Jordanie. 61. Ofiarowanie Jezusa w świątyni. 62. Czas pokuty – Wielki Post. 63. Zmartwychwstanie. 64. Zesłanie Ducha Świętego.</p>	<p><i>Treść:</i> I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.3. Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa. I.3.6. Opowiada o Zesłaniu Ducha Świętego. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.2. Wymienia zwyczajne związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych. II.2.5. Wymienia postawy modlitewne. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła. III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień chrześcijańskich.</p>	8
	65. Podsumowanie.		1
Razem			64

Program nauczania religii do klas I-III w szkole podstawowej
KLASA III
„Razem z Jezusem”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Omówienie programu.	<i>Treść:</i> I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie.	1
II. Chrystus obecny w Kościele – wzrastamy w przyjaźni z Jezusem.	2. Trwamy w przyjaźni z Jezusem. 3. Jezus i Jego przyjaciele. 4. Jezus pragnie, aby wszyscy byli Jego przyjaciółmi. 5. Kościół idzie za Jezusem. 6. Lud Boży to Kościół. 7. Kościół jest jeden w Chrystusie. 8. Przykazania Kościelne zaproszeniem do Jezusowej wspólnoty. 9. Świątynia świadectwem naszej wiary. 10. W świątyni spotykamy Boga. 11. W ikonach spotykamy Jezusa. 12. Powtórzenie.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikające z przyjęcia Chrztu Świętego. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.4. Wskazuje znaczenie Pisma Św. w życiu człowieka. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary. I.3.5. Opowiada o misji Kościoła. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. I.4.8. Wyjaśnia pojęcie apostoła, opowiada o wybranych Apostołach. II.1.4. Wymienia sakramenty święte. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.2.1. Opisuje wygląd zewnętrzny i wewnętrzny cerkwi. II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga.	10

		<p>II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy.</p> <p>II.2.5. Wymienia postawy modlitewne.</p> <p>II.2.10. Wyjaśnia, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka.</p> <p>III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień chrześcijańskich.</p> <p>III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi.</p> <p>III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład.</p> <p>III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne.</p> <p>III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła.</p>	
<p>III. W Kościele Jezus umacnia naszą wiarę.</p>	<p>13. W Jezusie rozpoznajemy Syna Bożego i wierzymy w Jego moc.</p> <p>14. Jezus ukazuje nam Boga, naszego Stworzyciela.</p> <p>15. Jezus Chrystus daje nam Ducha Świętego.</p> <p>16. Wierzymy w święty Kościół powszechny.</p> <p>17. Jezus wzywa nas do wiary w zmartwychwstanie.</p> <p>18. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treść:</i></p> <p>I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności.</p> <p>I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie.</p> <p>I.2.4. Wskazuje znaczenie Pisma Świętego w życiu człowieka.</p> <p>I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego.</p> <p>I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym.</p> <p>I.3.2. Wyjaśnia, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej.</p> <p>I.3.6. Opowiada o zesłaniu Ducha Świętego</p> <p>I.3.7. Wymienia poszczególne Osoby Trójcy Świętej, krótko o nich opowiada.</p> <p>I.3.8. Opowiada o wierze w powtórne przyjście Chrystusa.</p> <p>I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa.</p> <p>III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne.</p> <p>III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła.</p>	6
<p>IV. W Kościele przeżywamy tajemnice wiary.</p>	<p>19. Jezus naucza o miłowaniu bliźniego – przypowieść o dobrym Samarytaninie.</p> <p>20. Od świętej Josafaty uczymy się kochać Jezusa.</p>	<p><i>Treść:</i></p> <p>I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikające z przyjęcia Chrztu Świętego.</p> <p>I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie.</p> <p>I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego.</p>	10

	<p>21. Pragniemy kochać wszystkich ludzi – uczynki miłosierdzia. 22. Oczekujemy na przyjście Zbawiciela. 23. Od Maryi uczymy się wierności Bogu. 24. Św. Mikołaj uczy nas wyrażać wiarę czynnem. 25. Świętujemy, bo przychodzi do nas Jezus. 26. Z wiarą podążamy z Jezusem nad Jordan. 27. Jezus naszą Światłością. 28. Powtórzenie.</p>	<p>I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.2. Wyjaśnia, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.3.8. Opowiada o wierze w powtórne przyjście Chrystusa. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.2. Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych. II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.10. Wyjaśnia, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym. III.1.6. Omawia wybrane przypowieści. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.1. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności wybranego świętego. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład. III.4.5. Omawia poszczególne uczynki miłosierdzia.</p>	
<p>V. W Kościele Jezus przebacza nam grzechy.</p>	<p>29. Pan Jezus pomaga nam w walce z grzechem – uzdrowienie paralytyka. 30. Pan Jezus pokazuje nam drogę powrotu do Ojca – przypowieść o synu marnotrawny.</p>	<p><i>Treść:</i> II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. III.3.1. Wymienia sposoby walki z grzechem. III.3.2. Wyjaśnia, co dokonuje się w sakramencie pokuty i pojednania. III.3.3. Wskazuje, jak należy przygotować się i korzystać z sakramentu pokuty.</p>	<p>13</p>

	<p>31. Z Jezusem podążam drogą Wielkiego Postu.</p> <p>32. Pan Jezus odpuszcza nam grzechy.</p> <p>33. Pan Jezus daje Apostołom władzę odpuszczania grzechów.</p> <p>34. Pan Jezus kształtuje nasze sumienie.</p> <p>35. Pan Jezus pomaga nam w ocenie życia – rachunek sumienia.</p> <p>36. Żał za grzechy drogą powrotu do Boga.</p> <p>37. Mocne postanowienie poprawy drogą powrotu do Boga.</p> <p>38. Wyznanie grzechów oczyszczeniem serca.</p> <p>39. Szczerza spowiedź spotkaniem z przebaczącym Jezusem.</p> <p>40. Zadośćuczynienie wynagrodzeniem Bogu i ludziom.</p> <p>41. Powtórzenie.</p>	<p>II.3.4. Zna grzechy główne.</p> <p>III.1.1. Zna pojęcie sumienia, odróżnia dobro od zła.</p> <p>III.1.2. Opowiada o znaczeniu sumienia.</p> <p>III.1.3. Wyjaśnia, jakie postawy sprzeciwiają się Bożym przykazaniom.</p> <p>III.1.4. Wskazuje, jak należy zachowywać przykazania Boże.</p> <p>III.1.6. Omawia wybrane przypowieści.</p> <p>III.1.7. Rozwijają postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie.</p> <p>III.3.4. Wyraża skruchę.</p>	
<p>VI. W Kościele Jezus uczy nas wierności i miłości.</p>	<p>42. Kochać to walczyć z pokusami.</p> <p>43. Kochać to powracać do jedności z Bogiem – przypowieść o Dobrym Pasterzu.</p> <p>44. Kochać to ofiarować siebie.</p> <p>45. Kochać to czuwać z Jezusem.</p> <p>46. Kochać to znaczy oddać życie.</p> <p>47. Zmartwychwstały Jezus przywraca nas do życia.</p> <p>48. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treść:</i></p> <p>I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym.</p> <p>I.3.3. Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa.</p> <p>I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary.</p> <p>I.3.9. Uzasadnia konieczność łaski Bożej dla zbawienia.</p> <p>II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne.</p> <p>II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga.</p> <p>II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy.</p> <p>II.2.5. Wymienia postawy modlitewne.</p> <p>II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy.</p> <p>II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne.</p> <p>II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki.</p> <p>II.2.10. Wyjaśnia, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka.</p> <p>II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii.</p> <p>II.3.1. Wymienia sposoby walki z grzechem.</p>	<p>7</p>

		<p>II.3.2. Wyjaśnia, co dokonuje się w sakramencie pokuty i pojednania.</p> <p>II.3.3. Wskazuje, jak należy przygotować się i korzystać z sakramentu pokuty.</p> <p>II.3.4. Zna grzechy główne.</p> <p>II.4.1. Opowiada o ustanowieniu Eucharystii.</p> <p>II.4.4. Wyjaśnia pojęcia: post eucharystyczny, chleb eucharystyczny, Najświętszy Sakrament.</p> <p>II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa.</p> <p>III.1.1. Zna pojęcie sumienia, odróżnia dobro od zła.</p> <p>III.1.2. Opowiada o znaczeniu sumienia.</p> <p>III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym.</p> <p>III.1.6. Omawia wybrane przypowieści.</p> <p>III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie.</p> <p>III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych.</p>	
<p>VII. Kościół trwa z Jezusem w modlitwie.</p>	<p>49. Eucharystia – dar nad darami.</p> <p>50. Przygotowujemy się na spotkanie z Chrystusem – Proskomydia.</p> <p>51. Kościół chwali Pana.</p> <p>52. Kościół słucha słów Bożych.</p> <p>53. W Kościele razem z Aniołami wielbimy Pana.</p> <p>54. W Kościele dzielimy się chlebem – Eucharystia jako uczta dziękczynienia i ofiary.</p> <p>55. W Kościele jednoczymy się z Jezusem.</p> <p>56. W Kościele z Bogurodzicą wielbimy Pana.</p> <p>57. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treść:</i></p> <p>I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego.</p> <p>I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym.</p> <p>I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła</p> <p>I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa.</p> <p>II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne.</p> <p>II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw.</p> <p>II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga.</p> <p>II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy.</p> <p>II.2.5. Wymienia postawy modlitewne.</p> <p>II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy.</p> <p>II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne.</p> <p>II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki.</p> <p>II.4.1. Opowiada o ustanowieniu Eucharystii.</p> <p>II.4.2. Opowiada, co dzieje się podczas poszczególnych części Liturgii Świętej.</p>	<p>9</p>

		<p>II.4.3. Wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa w Eucharystii.</p> <p>II.4.4. Wyjaśnia pojęcia: post eucharystyczny, chleb eucharystyczny, Najświętszy Sakrament.</p> <p>II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa.</p> <p>III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych.</p>	
<p>VIII. W Kościele Jezus daruje nam życie.</p>	<p>58. Jezus daruje nam pokój.</p> <p>59. Jezus wyjaśnia nam Pisma w drodze do Emaus.</p> <p>60. Jezus zaprasza nas na ucztę.</p> <p>61. Jesteśmy rodziną w Jezusie Chrystusie.</p> <p>62. Jezus jest zawsze z nami – Wniebowstąpienie Chrystusa.</p> <p>63. Duch Święty przemienia nasze życie.</p>	<p><i>Treść:</i></p> <p>I.2.4. Wskazuje znaczenie Pisma Świętego w życiu człowieka.</p> <p>I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego.</p> <p>I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym.</p> <p>I.3.3. Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa.</p> <p>I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary.</p> <p>I.3.5. Opowiada o misji Kościoła.</p> <p>I.3.6. Opowiada o zesłaniu Ducha Świętego.</p> <p>I.3.7. Wymienia poszczególne Osoby Trójcy Świętej i krótko o nich opowiada.</p> <p>I.3.8. Opowiada o wierze w powtórne przyjście Chrystusa.</p> <p>I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie.</p> <p>I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa.</p> <p>II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego.</p> <p>II.1.2. Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego.</p> <p>II.1.3. Wyjaśnia sens świętowania niedzieli i wskazuje na jego elementy.</p> <p>II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne.</p> <p>II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych.</p> <p>II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw.</p> <p>II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga.</p> <p>II.2.5. Wymienia postawy modlitewne.</p> <p>II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne.</p>	<p>6</p>

		<p>II.2.8. Zna wybrane modlitwy,</p> <p>II.4.3. Wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa w Eucharystii.</p> <p>II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa.</p> <p>III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych.</p> <p>III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne.</p> <p>III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła.</p>	
	64. Podsumowanie.		1
Razem			64

Program nauczania religii do klas IV-VIII szkoły podstawowej

Numer programu: GK-2-01/19
„Odkrywam Boga, Kościół i siebie”

1. Ogólna charakterystyka

Program nauczania dla klas IV-VIII szkoły podstawowej religii greckokatolickiej jest przeznaczony dla dzieci, które znają podstawowe prawdy wiary i przystąpiły już do Pierwszej Spowiedzi Świętej i Uroczystej Eucharystii, oraz już otrzymały sakrament Bierzmowania.

Program pozwala na głębsze poznanie Boga, utwierdzenie w wierze Kościoła oraz odkrycie własnej tożsamości chrześcijańskiej poprzez stopniowe wprowadzenie ucznia w prawdy wiary, życie liturgiczne, życie sakramentalne oraz poznanie Pisma Świętego. Działania katechetyczne winny wspierać katechizowanych w rozwoju wiary, by stawała się ona coraz bardziej samodzielna, przyjmowała właściwe postawy i wzorce postępowania, budując tożsamość wyznaniową młodego człowieka, jako odpowiedź na doświadczenie miłości Bożej.

Uczeń poznaje Boga poprzez odkrywanie Historii Zbawienia Starego i Nowego Testamentu, poprzez doskonalenie umiejętności formowania swej odpowiedzi Panu Bogu modlitwą i udziałem w liturgii.

Program stopniowo pozwala odkrywać katechizowanym Boga Ojca, Syna Bożego i Ducha Świętego zarówno na kartach Pisma Świętego jak i w swoim życiu. Umiejętność ta wzmacnia relacje z Bogiem i Kościołem. Uczeń poznając życie i misję Jezusa Chrystusa może zrozumieć swą rolę w Kościele i świecie, kształtować postawę zgodną z zasadami wiary i świadomie uczestniczyć w życiu liturgicznym Kościoła, szczególnie w tradycji wschodniej.

W klasie IV akcent położony jest przede wszystkim na poznaniu Boga w Jego Objawieniu. Uczeń ucząc się korzystania z Pisma Świętego uczy się jednocześnie interpretować tekst biblijny i formułować wnioski. Program jest podzielony na etapy, które stopniowo pozwalają rozwinąć wiedzę ucznia na temat Ojca, Syna i Ducha Świętego.

W klasie V uczeń na podstawie poznanych wiadomości formułuje swą wiarę, identyfikując się z Kościołem i Jego nauczaniem. Program danej klasy opiera się przede wszystkim na Nowym Testamencie.

Program w klasie VI szkoły podstawowej pozwala odkryć uczniom swoją tożsamość religijną, identyfikować się ze wspólnotą Kościoła. Program zawiera również dużo treści teologii moralnej.

Myślą wiodącą nauczania religii w VII klasie jest ukazanie prawdy, iż Bóg zwraca się do człowieka z miłością, najpierw przez swoje słowo zapisane na kartach Pisma Świętego, w dziejach narodu wybranego, przez życie i zbawcze dzieła Jezusa Chrystusa, sakramenty święte oraz przez Kościół jako wspólnotę. Odpowiedzią człowieka na to objawienie się Boga jest wiara.

Uczniowie w VIII kl. skupiają się na wyjaśnieniu chrześcijańskiego pojęcia wolności i uczenia się korzystania z niej, poprzez rozpoznawanie swoich pragnień, zła i cierpienia w świecie. Człowiek jako nowe stworzenie w Chrystusie odkrywa zasady moralne poprzez zbawcze działanie Jezusa Chrystusa i Dekalog. Szczególne miejsce ma w tej klasie podkreślenie potrzeby stałej formacji sumienia, jak też aktywny udział w przeżywaniu roku liturgicznego.

Program katechezy szkolnej etapu IV-VIII powinien pozostawać w ciągłej korelacji z działaniami katechezy parafialnej oraz rodzinnej, dopiero wtedy wszystkie cele programu mogą być odpowiednio zrealizowane. Całość programu określa jego nazwa: „Odkrywam Boga, Kościół i siebie”. Nazwa programu na poszczególne klasy oddaje treść nauczania podczas roku szkolnego.

2. Cele katechetyczne – wymagania ogólne

a. Interpretacja tekstów o charakterze religijnym

Uczeń potrafi korzystać z Pisma Świętego, zna zasady wiary wynikające z Objawienia Bożego oraz potrafi interpretować poszczególne fragmenty Pisma Świętego. Wskazuje na objawionego w Słowie Bożym Boga miłującego człowieka, rozumie, że wypełnieniem Starego Testamentu jest Nowy Testament. Uczeń potrafi wskazać związek Biblii, wiary i Kościoła oraz refleksyjnie zastosować poznane prawdy w swym życiu. Kształtuje swoją tożsamość w oparciu o poznane prawdy wiary oraz uczestnictwo w życiu Kościoła. Analizuje teksty, potrafi wyciągać wnioski i operuje poznanymi pojęciami.

b. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń umie wyrazić swoje przemyślenia i postawę refleksyjną poprzez wypowiedzi ustne i pisemne. Pracuje nad odpowiednią formą przekazu zgodnie z założonym celem. Dbą o poprawność i odpowiednią formę wypowiedzi.

c. Życie Kościoła

Potrafi wskazać swoje miejsce w Kościele Powszechnym oraz Kościele Wschodnim. Rozumie wartość wspólnoty, realizuje przekazania miłości bliźniego oraz dba o relacje w różnych wymiarach życia społecznego, stosując fundamentalne wartości. Potrafi wyjaśnić zadania i specyfikę przynależności do Kościoła Greckokatolickiego, wskazuje swe uczestnictwo we wspólnocie danego Kościoła oraz angażuje się w rozwój własny oraz potrzeby wspólnoty parafialnej.

d. Otaczający świat

Uczeń wyjawia postawę refleksyjną wobec otaczającego świata i zjawisk w nim zachodzących. Odpowiedzialnie podejmuje się zadań w najbliższym otoczeniu (rodzina, szkoła, parafia). Potrafi angażować się w sytuacje służące dobru bliźniego, świadomie podejmować inicjatywy służące dobru człowieka, przyrody i świata kultury.

e. Postawa moralna

Uczeń potrafi właściwie rozpoznać zagrożenia życia moralnego chrześcijanina, poddaje je analizie i dokonuje właściwych wyborów. Zna wartość życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci oraz jego zagrożenia. W swoim środowisku życiowym wyraża postawę zgodną z moralnymi zasadami życia Kościoła.

3. Sposoby realizacji ogólnych celów kształcenia i zadań edukacyjnych

W pierwszej fazie omawianego etapu katechizacji dziecko charakteryzuje myślenie obrazowe, dlatego też na danym etapie należy zwrócić szczególną uwagę na uwzględnienie specyfiki rozwojowej ucznia klas IV-VI, dobierając odpowiednio do wieku sposoby realizacji działań dydaktycznych i wychowawczych w procesie katechizacji ucznia. Wprowadzenie ucznia w poznanie Pisma Świętego, prawd wiary oraz poznania Boga winno być systematyczne, interesujące i konkretnoobrazowe. Nauka religii powinna na tym etapie budzić zainteresowanie ucznia, pobudzać go do zadawania pytań oraz kształtować umiejętności hierarchizacji poznawanych wartości.

Zadania edukacyjne powinny zawierać zarówno metody podające jak i poszukujące, należy je łączyć z pracą z obrazem, tekstem i środkami audiowizualnymi. Stosowanie różnorodnych metod aktywizujących po-

zwoli na urozmaicenie lekcji oraz lepszemu opowiadaniu nauczanych treści.

Motywacja dziecka do stosowania w życiu poznanych prawd wiary, odpowiedniej postawy moralnej i umocnienia swej chrześcijańskiej tożsamości powinna być oparta licznymi przykładami, zarówno świętych bohaterów oraz współczesnych ludzi Kościoła.

Stosowane metody pracy z tekstem biblijnym powinny być dostosowane do umiejętności ucznia, wymagania szczególne oraz zagadnienia treściowe winne być podane hierarchicznie, starannie dobrane z wykorzystaniem metod liturgicznych.

Uczeń na tym etapie kształcenia powinien poznać historię wiary i Kościoła w sposób urozmaicony i różnorodny korzystając ze specyfiki roku liturgicznego, uczestnicząc w grupach duszpasterskich oraz kołach zainteresowań.

W klasach VII-VIII koncentrujemy się na umacnianiu świadomości religijnej uczniów i budowaniu silnego poczucia przynależności wspólnotowej. Następuje kształtowanie umiejętności wykorzystywania i rozumienia Objawienia Bożego za pomocą metod biblijnych. Pozwalają one na skuteczne korzystanie z materiałów źródłowych przez uczniów. W odpowiedzi na poszukiwania wzorców osobowych z pomocą przychodzą wzorce biblijne, postaci świętych i błogosławionych świadków wiary, szczególnie męczenników Kościoła Wschodniego.

Ważną zasadą oddziaływania winno być stosowanie metod aktywizujących. Metody te pozwalają bowiem budzić zaangażowanie, poszukiwać odpowiedzi na nurtujące i stawiane przez uczniów pytania. Katecheta ma pełnić rolę przewodnika, który inspiruje, wspiera, ukierunkowuje poszukiwania i odkrywa prawdy i sam jest świadkiem wiary.

Nauczanie religii dzieci greckokatolickich w szczególności powinno uwzględniać specyfikę Kościoła Greckokatolickiego oraz liturgię Kościoła Wschodniego. Nauczane treści winne być poparte aktywnymi wydarzeniami życia Kościoła Powszechnego a zwłaszcza Kościoła Greckokatolickiego.

Działy tematyczne powinny być realizowane w korelacji z rokiem liturgicznym Kościoła Greckokatolickiego i jego specyfiką, uczestnictwem w życiu liturgicznym i sakramentalnym.

Proponowane sposoby realizacji celów kształcenia muszą być poparte inwencją twórczą katechety, jego dydaktyczną intuicją, wnikliwym rozpoznaniem możliwości uczniów oraz zastosowaniem odpowiednich środków dydaktycznych.

Program nauczania religii do klas IV-VIII szkoły podstawowej
KLASA IV
„Poznaję Pana Boga”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Omówienie tematyki zajęć i zapoznanie z PZO.		1
II. Bóg przemawia.	2. Spotkanie z Jezusem. 3. Bóg przemawia przez proroków. 4. Bóg przemawia do nas na kartach Pisma Świętego. 5. Biblia – księga ksiąg. 6. Bóg pozwala mi poznać siebie. 7. Uczę się korzystać z Pisma Świętego. 8. Ponajemy Ewangelie. 9. Ewangelieści. 10. Przyjmuję Dobrą Nowinę o Jezusie Chrystusie. 11. Powtórzenie.	<i>Treść:</i> I.1.1. Zna zasady wiary wynikające z Objawienia Bożego. I.2.1. Wskazuje objawionego w słowie Bożym Boga miłującego człowieka. I.2.3. Uczeń odnajduje poszczególne fragmenty Pisma Świętego według sigli ST i NT. I.3.2. Ukazuje wydarzenia ST. II.2.7. Umie wskazać najważniejsze wydarzenia z Pisma Świętego. II.3.1. Uzasadnia potrzebę modlitwy i lektury Pisma Świętego.	10
III. Moja odpowiedź Bogu.	12. Słowo Boże miejscem spotkania z Bogiem. 13. Wyznaję wiarę w Boga. 14. Liturgia – moje miejsce odpowiedzi Bogu. 15. Liturgia Eucharystyczna. 16. Droga Kościoła – modlitwa w Kościele Greckokatolickim.	<i>Treść:</i> I.2.7. Uczeń odnajduje korelację Pisma Św. z Liturgią i Rokiem Liturgicznym. II.1.5. Potrafi wymienić autorów Liturgii Świętej, zna jej główne części. II.1.6. Zna nabożeństwa Kościoła Greckokatolickiego. II.2.1. Zna i rozumie specyfikę okresów roku liturgicznego. II.2.2. Wskazuje teksty liturgiczne charakterystyczne dla poszczególnych okresów roku liturgicznego. II.2.4. Wymienia najważniejsze święta Kościoła Greckokatolickiego.	10

	<p>17. Podział Mszy Świętej św. Jana Chryzostoma. 18. Rok Liturgiczny – 12 głównych świąt. 19. Dziękczynienie przynieszone Bogu. 20. Święci nasi patronowie. 21. Powtórzenie.</p>	<p>II.2.5. Rozumie związek okresów liturgicznych z życiem chrześcijańskim. II.2.6. Wskazuje, w jaki sposób może świadomie uczestniczyć w Liturgii Roku Liturgicznego.</p>	
<p>IV. Bóg przemawia do nas przez Syna.</p>	<p>22. Kocham jak Jezus. 23. Miłość do Boga i bliźniego. 24. Znam naukę Pana Jezusa. 25. Szkam Ewangelii. 26. Zwraca się do Boga „Ojcze nasz”. 27. Przygotowuję drogę Panu. Post Filipowy. 28. Bóg posyła nam Zbawiciela – Boże Narodzenie. 29. Składam Bogu swe dary – Objawienie Pańskie. 30. Przyjmuję Jezusa do swego serca. 31. Jezus daje nam siebie za pokarm. 32. Liturgia Eucharystyczna św. Jana Chryzostoma. 33. Jezus nas uczy, jak powinniśmy żyć jako dzieci Boże. 34. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treść:</i> I.2.1. Wskazuje na historię zbawienia od Narodu Wybranego aż po Zbawienie w Jezusie Chrystusie. I.3.4. Uczeń zna Dekalog i nowotestamentowe przykazanie miłości. II.2.2. Zna teksty liturgiczne Postu Filipowego i okresu Bożego Narodzenia. II.3.5. Tłumaczy treści znanych modlitw. III.7.4. Potrafi wskazać specyfikę i różnorodność modlitwy liturgicznej Kościoła Greckokatolickiego.</p>	<p>13</p>
<p>V. Ofiara Jezusa Chrystusa.</p>	<p>35. Wierność przykazaniom. 36. Wdzięczność za otrzymane dary. 37. Boska Liturgia – uczta ofiarna. 38. Pan Bóg opiekuje się mną i całym światem. 39. Jestem wierny Jezusowi. 40. Grzech – odwróceniem odmianości Boga. 41. Przebaczenie.</p>	<p><i>Treść:</i> I.2.3. Uczeń potrafi wskazać poszczególne fragmenty Pisma Świętego związane z życiem Jezusa. I.3.2. Ukazuje związek pomiędzy wydarzeniami ST a ich wypełnieniem w NT. II.1.1. Zna sakramenty Kościoła. II.2.1. Zna i rozumie specyfikę roku liturgicznego. III.2.1. Umie wskazać właściwe wybory i ich motywy w codziennym życiu.</p>	<p>16</p>

	<p>42. Sakrament pokuty i pojednania. 43. Jezus obdarza nas pokojem. 44. Jezus moim przebaczeniem. 45. Wielki Post – drogą do nawrócenia. 46. Modlitwy liturgiczne Wielkiego Postu. 47. Wydarzenia Wielkiego Tygodnia. 48. Pan Jezus mnie zbawił. 49. Pan Jezus mnie posyła. 50. Powtórzenie.</p>		
<p>VI. Moja rola w Kościele i świecie.</p>	<p>51. Jestem szczęśliwy. 52. Pomagam bliźnim. 53. Jestem włączony we wspólnotę Kościoła. 54. Moje uczestnictwo we wspólnocie Kościoła. 55. Sakramenty święte. 56. Kościół Greckokatolicki. 57. Patron mojej cerkwi. 58. Moja wspólnota parafialna. 59. Jestem ciągle w drodze. 60. Jezus moim przewodnikiem. 61. Wniebowstąpienie Pana Jezusa. 62. Zesłanie Ducha Świętego. 63. Święci Kościoła Greckokatolickiego.</p>	<p><i>Treść:</i> II.1.1. Zna sakramenty Kościoła. II.1.2. Wskazuje biblijne podstawy i źródło sakramentów. II.1.4. Zna proste teksty liturgiczne charakterystyczne dla poszczególnych sakramentów. II.1.8. Zna wartość czynnego i świadomego angażowania się w Liturgie Kościoła. II.3.2. Potrafi samodzielnie wyrazić słowami modlitwę dziękczynienia, uwielbienia, przebaczenia i prośby. II.3.3. Potrafi wskazać przykłady ludzi modlitwy, przykłady świętych Kościoła Greckokatolickiego. III.2.1. Umie wskazać właściwe wybory w codziennym życiu. III.2.2. Zna wartość życia ludzkiego. III.2.3. Potrafi uzasadnić potrzebę pomocy bliźnim. III.3.2. Potrafi wskazać swe uczestnictwo i rolę wspólnoty Kościoła Greckokatolickiego w Polsce.</p>	<p>13</p>
	<p>64. Podsumowanie.</p>		<p>1</p>
<p>Razem</p>			<p>64</p>

Program nauczania religii do klas IV-VIII szkoły podstawowej
KLASA V
„Wierzę w Pana Boga”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Omówienie tematyki zajęć i zapoznanie z PZO.		1
II. Wierzę Bogu.	2. Przyjmuję Słowo Boże. 3. Wydarzenia ST symbolami wydarzeń NT. 4. Bóg stwarza człowieka. 5. Bóg ufa człowiekowi. 6. Człowiek ufa Bogu. 7. Bóg wyzwala człowieka. 8. Abraham ojcem naszej wiary. 9. Jakub przewodnikiem do Boga. 10. Józef otoczony opieką Boga. 11. Mojżesz prowadzony przez Boga. 12. Boże obietnice. 13. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> I.2.1. Wskazuje objawionego w Słowie Bożym Boga miłującego człowieka, poczynając od dzieła stworzenia poprzez historię Narodu Wybranego. I.3.1. Uczeń potrafi wskazać związki Biblii, wiary Kościoła z historią Narodu Wybranego. I.3.3. Rozumie znaczenie symboli ST. I.3.4. Zna Dekalog. I.3.5. Referuje wybrane wydarzenia ST.	12
III. Wierzę w Jezusa Chrystusa.	14. Protoewangelia – zapowiedź Dobrej Nowiny o Jezusie Chrystusie. 15. Maryja słyszy Dobrą Nowinę. 16. Jezus głosi Dobrą Nowinę. 17. Jezus wypełnia Wolę Ojca. 18. Jezus przynosi Zbawienie. 19. Spotkanie z Jezusem Zmartwychwstałym.	<i>Treści:</i> I.2.2. Rozumie i uzasadnia, że wypełnieniem ST jest NT. I.3.2. Ukazuje wydarzenia z życia Jezusa Chrystusa. I.3.4. Zna błogosławieństwa oraz przykazanie miłości. I.3.5. Referuje wybrane wydarzenia i reksty biblijne. I.4.1. Uczeń potrafi wymienić nabożeństwa do NMP (akatyst, moleben).	9

	<p>20. Moja droga do Królestwa Bożego. 21. Bóg spełnia swoje obietnice. 22. Podsumowanie.</p>		
<p>IV. Wierzę w Ducha Świętego.</p>	<p>23. Duch Święty umacnia. Dary Ducha Świętego. 24. Duch Święty pociesza. Owoce Ducha Świętego. 25. Duch Święty buduje wspólnotę Kościoła. 26. Duch Święty prowadzi przez Syna do Ojca. 27. Duch Święty mówi w nas, że Jezus jest Panem. 28. Duch Święty działa w Kościele. 29. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> I.3.6. Opisuje działanie Ducha Świętego w Kościele, świecie i życiu poszczególnych osób biblijnych. I.3.7. Potrafi wymienić dary i owoce Ducha Świętego. III 3.1. Rozumie pojęcie wspólnoty, potrafi ukazać role we wspólnocie Kościoła Greckokatolickiego. III.3.3. Angażuje się w rozwój własny oraz potrzeby wspólnoty</p>	7
<p>V. Wspólnota Kościoła.</p>	<p>30. Włączony we wspólnotę Kościoła. 31. We wspólnocie odkrywam dary. 32. Misja Kościoła Powszechnego. 33. Wzrastam w Kościele. 34. Pomagam w Kościele. 35. Modlę się z Kościołem. 36. Święci Kościoła Greckokatolickiego. 37. Ikony – ich znaczenie w Kościele Greckokatolickim. 38. Liturgia jednoczy nas w Kościele. 39. Stanowimy jedno w Chrystusie. 40. Wspólnota Kościoła Greckokatolickiego. 41. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> I.4.2. Uczeń rozpoznaje ikony, potrafi zinterpretować niektóre symbole ikonograficzne. II.1.6. Wymienia nabożeństwa cyklu dobowego Kościoła Greckokatolickiego. II.1.7. Omawia posługi parasakramentalne. II.1.8. Zna wartość czynnego i świadomego angażowania się w Liturgię Kościoła. II.2.1. Zna i rozumie specyfikę okresu roku liturgicznego. II.2.4. Wymienia najważniejsze święta Kościoła Greckokatolickiego. II.2.5. Rozumie związek okresów liturgicznych z życiem chrześcijańskim. II.3.1. Uzasadnia potrzebę modlitwy. II.3.3. Potrafi wskazać przykłady ludzi modlitwy, przykłady świętych Kościoła Greckokatolickiego. II.3.4. Zna podstawowe modlitwy Kościoła Greckokatolickiego, tłumaczy ich treść. III.3.1. Rozumie pojęcie wspólnoty Kościoła, potrafi się z nią utożsamiać i odkryć swoją rolę.</p>	12
<p>VI. Królestwo Boże.</p>	<p>42. Modlitwa Kościoła prowadzi do Królestwa Bożego.</p>	<p><i>Treści:</i> I.3.4. Uczeń zna Dekalog, przykazania miłości i błogosławieństwa. II.1.2. Wskazuje biblijne podstawy i źródło sakramentów.</p>	10

	<p>43. Błogosławieństwa – drogą do Królestwa Bożego.</p> <p>44. Pan Jezus prowadzi mnie do Królestwa Bożego.</p> <p>45. Przypowieści Jezusa o Królestwie Bożym.</p> <p>46. „Błogosławieni miłosierni ...” – obdag rowywanie się dobrem.</p> <p>47. Żyją według zasad Królestwa Bożego.</p> <p>48. Zbawienie – najcenniejsza wartość (przypowieści o perle i drachmie).</p> <p>49. Dążę do Królestwa Bożego. (przypowieści o ziarnie gorczycy i zacyzynie).</p> <p>50. Przypowieść o miłosiernym Ojcu.</p> <p>51. Podsumowanie.</p>	<p>II.1.3. Rozumie znaczenie sakramentów w życiu Kościoła i każdego chrześcijanina.</p> <p>III.1.1. Potrafi wskazać teksty biblijne mówiące o przykazaniach i Błogosławieństwach. Umie je analizować.</p> <p>III.1.2. Wyjaśnia poszczególne przykazania Dekalogu, podaje przykłady.</p> <p>III.1.3. Potrafi wskazać różnicę między dobrem a złem w codziennych wyborach moralnych, zna ich konsekwencje.</p> <p>III.2.1. Umie wskazać właściwe wybory.</p> <p>III.2.3. Potrafi uzasadnić potrzebę pomocy bliźnim.</p> <p>III.2.4. Przejawia refleksyjną postawę wobec zobowiązań moralnych.</p>	
VII. Dzielę się.	<p>52. Jestem dzieckiem Boga.</p> <p>53. Uczestniczę w życiu Kościoła.</p> <p>54. Liturgia Kościoła.</p> <p>55. Nabożeństwa w Kościele Greckokatolickim.</p> <p>56. Modlitwy Kościoła Greckokatolickiego.</p> <p>57. Posługa w Kościele Greckokatolickim.</p> <p>58. Wspomnienie zmarłych w Kościele Greckokatolickim.</p> <p>59. Świątynia domem Pana.</p> <p>60. Paramenty liturgiczne.</p> <p>61. Ikonostas – okno do Boga.</p> <p>62. Charakterystyka poszczególnych ikon 12 głównych świat.</p> <p>63. Duch Święty posyła nas w Świat.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>I.2.1. Zna i rozumie specyfikę Liturgii Kościoła Greckokatolickiego.</p> <p>I.2.6. Wskazuje, w jaki sposób może świadomie uczestniczyć w Liturgii Kościoła.</p> <p>I.3.4. Zna podstawowe modlitwy charakterystyczne dla Kościoła Greckokatolickiego.</p> <p>III.1.5. Umie wyjaśnić pojęcie Ducha Świętego, wie, jak powinno wyglądać właściwe świętowanie niedzieli.</p> <p>III.3.2. Potrafi wskazać swe uczestnictwo i rolę we wspólnocie Kościoła Greckokatolickiego.</p> <p>III.5.1. Potrafi wskazać potrzeby wspólnoty, wykazuje chęć pomocy.</p> <p>III.5.3. Umie wskazać właściwe zachowanie we wspólnocie.</p>	12
	64. Podsumowanie.		1
Razem			64

Program nauczania religii do klas IV-VIII szkoły podstawowej
KLASA VI
„Jestem chrześcijaninem”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	
Zadania ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Omówienie tematyki zajęć i zapoznanie z PZO.		1
II. Jesteśmy powołani.	2. Wiara jako dar i zadanie. 3. W rodzinie wzrastam w wierze. 4. Umacniam swoją wiarę. 5. Bóg wskazuje mi drogę wiary. 6. Jestem posłuszny Bogu. 7. Realizuję Dar Zmartwychwstałego. 8. Obecność Ducha Świętego w Kościele. 9. Duch Święty prowadzi Apostołów. 10. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> I.1.1. Wie, dlaczego chrześcijanin powinien znać zasady wiary wynikające z Objawienia Bożego. I.1.2. Wskazuje na nauczanie Kościoła jako na źródło zasad wiary i jej pogłębiania. Potrafi właściwie wskazać źródła nauczania Kościoła (Pismo Święte, KKK, KUKGK). I.3.6. Opisuje działanie Ducha Świętego w Kościele, świecie i życiu poszczególnych postaci biblijnych.	9
III. Jesteśmy uczestnikami.	11. Sakramenty Kościoła. 12. Sakramenty inicjacji chrześcijańskiej. 13. Sakramenty uzdrowienia. 14. Sakramenty powołania. 15. Symbol wiary. 16. Drogowskazy na drodze wiary. 17. Kolejność sakramentów w Kościele Greckokatolickim. 18. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> II.1.1. Zna sakramenty Kościoła, posługuje się symbolami, które potrafi zinterpretować. II.1.2. Wskazuje biblijne postawy i źródła sakramentów. II.1.3. Rozumie znaczenie sakramentów w życiu Kościoła i każdego chrześcijanina. II.1.4. Zna teksty liturgiczne charakterystyczne dla poszczególnych sakramentów. I.1.1. Zna zasady wiary.	8

<p>IV. Jesteśmy świadkami.</p>	<p>19. Rozwój chrześcijaństwa. 20. Apostołowie – świadectwo życia i śmierci. 21. Św. Piotr i jego następcy. 22. Podróże misyjne św. Pawła. 23. Pierwsze wspólnoty chrześcijańskie. 24. Próba wiary. 25. Męczennicy pierwszych wieków chrześcijaństwa. 26. Rozwój Kościoła. 27. Misjonarze Cyryl i Metody. 28. Rozwój chrześcijaństwa na Rusi Kijowskiej. 29. Kultura chrześcijańska na świecie w okresie średniowiecza. 30. Unia Brzeska. 31. Rozwój Kościoła Greckokatolickiego. 32. Męczennicy Kościoła Greckokatolickiego. 33. Misja Kościoła Greckokatolickiego. 34. Kościół Greckokatolicki w Polsce. 35. Jesteśmy włączeni w dziedzictwo. 36. Zatroskani o jedność. 37. Jedność w różnorodności. Religie niez chrześcijańskie. 38. Jesteśmy świadkami Chrystusa. Posłannictwo. 39. Struktury Kościoła Greckokatolickiego. 40. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> III.3.1. Rozumie pojęcie wspólnoty, zna zasady przynależności do wspólnot (Kościół, naród, rodzina, grupa). III.4.1. Zna elementy historii Kościoła Powszechnego i Kościoła Wschodniego. III.6.1. Charakteryzuje działalność Apostołów. III.6.2. Zna historię wspólnoty pierwszych chrześcijan, wymienia przyczyny i podaje przykłady prześladowania chrześcijan. III.6.3. Potrafi wskazać najważniejsze wydarzenia historii chrześcijaństwa na świecie, a szczególnie na Ukrainie. III.6.4. Wyjaśnia znaczenie chrztu Rusi Kijowskiej. III.6.5. Zna najważniejsze daty i postaci Kościoła Greckokatolickiego. III.7.4. Potrafi wskazać specyfikę świadectwa wiary wspólnoty Kościoła Greckokatolickiego w misji Kościoła Powszechnego.</p>	<p>22</p>
<p>V. Rok liturgiczny.</p>	<p>41. Maryja w dziejach Kościoła na Ukrainie. 42. Nabożeństwa Maryjne. 43. Święci, męczennicy, wyznawcy i mnisi – charakterystyka wybranych postaci. 44. Znaczenie i kult ikony. 45. Twórcy liturgii Kościoła Greckokatolickiego.</p>	<p><i>Treści:</i> I.4.1. Uczeń potrafi wymienić nabożeństwa maryjne. I.4.2. Rozpoznaje ikony maryjne; potrafi rozpoznać i omówić ikony dwunastu głównych święt. II.2.4. Wymienia najważniejsze święta Kościoła Greckokatolickiego. II.2.5. Rozumie związek okresów liturgicznych z życiem chrześcijańskim. II.2.6. Wskazuje w jaki sposób może świadomie uczestniczyć w Liturgii .</p>	<p>10</p>

	<p>46. Wielkopostna Wędrownka. 47. Święto nad świętami – Zmartwychwstanie Pańskie. 48. Wniebowstąpienie Pana Jezusa. 49. Zesłanie Ducha Świętego. 50. Podsumowanie.</p>	<p>II.3.3. Potrafi wskazać przykłady ludzi modlitwy, przykłady świętych Kościoła Grekokatolickiego. II.3.4. Zna podstawowe modlitwy charakterystyczne dla Kościoła Grekokatolickiego.</p>	
<p>VI. W przyjaźni z Jezusem.</p>	<p>51. Umiem prowadzić dialog. 52. Potrafię kochać. 53. Pomagam bliźnim. 54. Dążę do jedności z Bogiem i ludźmi. 55. Jesteśmy solidarni. 56. Wspólnie uczystniczymy w modlitwie. 57. Karmimy się Eucharystią. 58. Potrafimy dziękować. 59. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> III.1.2. Wyjaśnia poszczególne przykazania w oparciu o przykłady. III.1.4. Wskazuje pozytywne wzorce zachowań oparte na przykładach biblijnych. III.1.6. Wskazuje w jaki sposób chrześcijanin powinien pracować nad rozwojem sumienia. III.2.2. Zna wartość życia ludzkiego od poczęcia do śmierci. III.2.3. Potrafi uzasadnić potrzebę pomocy bliźnim.</p>	9
<p>VII. Dokonujemy właściwych wyborów.</p>	<p>60. Dążymy do nawrócenia – metanoi. 61. Postępuję jak chrześcijanin. 62. We wspólnocie Kościoła odkrywam swoje powołanie. 63. Właściwe wykorzystanie czasu. Bractwa i wspólnoty młodzieżowe Kościoła Grekokatolickiego.</p>	<p><i>Treści:</i> III.1.3. Potrafi wskazać różnicę między dobrem a złem w codziennych wyborach moralnych, rozumie konsekwencje takich wyborów. III.2.1. Umie wskazać właściwe wybory i ich motywy w codziennym życiu. III.2.4. Przejawia refleksyjną postawę wobec zobowiązań moralnych.</p>	4
	<p>64. Podsumowanie.</p>		1
<p>Razem</p>			64

Program nauczania religii do klas IV-VIII szkoły podstawowej
Klasa VII
„Wierzę w Kościele”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Omówienie programu oraz PZO.		1
II. Wiara w jednego Boga w Trójcy Jedynego.	<p>2. Jaki jest sens życia?</p> <p>3. Człowiek – ukoronowaniem stworzenia.</p> <p>4. Różnorodność religii.</p> <p>5. Odpowiedź człowieka – wiara.</p> <p>6. Pojęcie modlitwy, rodzaje, formy i postawy podczas modlitwy.</p> <p>7. Modlitwa Pańska programem drogi chrześcijanina.</p> <p>8. Pogłębienie rozumienia treści nabożeństw głównych Dwunastu Wielkich Świąt.</p>	<p><i>Treść:</i></p> <p>I.1.1. Uzasadnia znaczenie wiary i jej przymiotów w życiu człowieka.</p> <p>I.1.6. Zdefiniuje pojęcie osoby, jako obraz Boga, istota złożona z duszy i ciała.</p> <p>I.1.8. Ukazuje sens życia proponowany przez chrześcijaństwo.</p> <p>II.2.2. Charakteryzuje historię Świąt opartą na treści ikon i tekstach nabożeństw.</p> <p>II.2.3. Wykazuje potrzebę uczestnictwa w nabożeństwach świątecznych.</p> <p>II.3.1. Uzasadnia znaczenie modlitwy jako centrum życia chrześcijanina.</p> <p>II.3.2. Interpretuje teksty dotyczące modlitwy Jezusa.</p> <p>II.3.3. Określa poszczególne rodzaje i formy modlitwy oraz postawy modlitewne.</p> <p>III.6.1. Wyjaśnia różnice i podobieństwa katolicyzmu i pozostałych głównych wyznań chrześcijańskich.</p>	7
III. Bóg zwraca się do człowieka w swoim słowie.	<p>9. Jak czytać Pismo Święte?</p> <p>10. Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu.</p> <p>11. Historia Narodu Wybranego według Starego Testamentu.</p> <p>12. Słowo Boże w Nowym Testamencie.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>I.2.1. Prezentuje ogólną wiedzę o Biblii – podział, liczba ksiąg Starego i Nowego Testamentu.</p> <p>I.2.2. Wyjaśnia znaczenie podstawowych skrótów Biblijnych.</p> <p>I.2.3. Charakteryzuje związek między Pismem Świętym i Tradycją.</p> <p>I.2.6. Umie posługiwać się terminami: Ewangelia, Ewangelie Synoptyczne, natchnienie biblijne.</p>	8

	<p>13. Ewangelie i Listy św. Pawła. 14. Czytania na Liturgii Świętej: Ewangelia i Apostoł 15. Liturgia jako ofiara i dziękczynienie. 16. Podsumowanie.</p>	<p>I.2.7. Zna autorów Ewangelii i Listów. I.2.9. Posiada umiejętność właściwej interpretacji wybranych tekstów biblijnych. II.1.1. Przedstawia sposoby obecności Chrystusa w Liturgii. II.1.2. Charakteryzuje Liturgię jako dialog Boga z człowiekiem, interpretuje znaki, symbole liturgiczne oraz postawy występujące podczas liturgii. II.1.3. Nazywa i dokonuje analizy głównych części Liturgii Świętej. II.1.4. Formułuje argumenty za uczestnictwem w Św. Liturgii. II.3.6. Uzasadniania wartość modlitewnej i samodzielnej lektury Biblii.</p>	
<p>IV. Bóg objawia się w dziejach narodu wybranego.</p>	<p>17. Główne wydarzenia i postaci starotestamentalnej historii zbawienia. 18. Powołanie i ofiara Abrahama. 19. Powołanie i posłuszeństwo Mojżesza. 20. Królowie Izraela. 21. Postawa i pobożność Dawida. 22. Mądrość i słabość Salomona. 23. Prorocy Starego Testamentu. 24. Zapowiedź Zbawiciela u proroków.</p>	<p><i>Treści:</i> I.2.4. Przedstawia podstawowe wydarzenia należące do starotestamentalnej historii zbawienia: Patriarchowie, Wyjście i Przymierze, Zdobycie Ziemi Obiecanej, Królowie, Niewola Babilońska, Powstanie Machabeuszów. I.2.5. Prezentuje najważniejsze wydarzenia życia wybranych postaci starotestamentalnych: Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon, Izajasz, Jeremiasz, Jonasz. I.2.10. Ukazuje wybrane postaci Starego Testamentu jako przykłady rozwiązywania problemów w świetle wiary.</p>	8
<p>V. Bóg przemawia przez swego Syna Jezusa Chrystusa.</p>	<p>25. Zwiastowanie N M P. 26. Post Filipowy – przygotowaniem do narodzenia Pana. 27. „A Słowo ciałem się stało” – Wcielenie Słowa. 28. Epifania – Objawienie Pańskie. 29. Liturgiczne obrzędy święcenia wody nad rzekami podczas „Jordanu”. 30. Źródła o życiu Jezusa i ich wiarygodność. 31. Jezus mówi o Bogu. 32. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> I.3.1. Objaśnia fragmenty Ewangelii, mówiące o Wcieleniu Syna Bożego. I.3.2. Zna fragmenty Ewangelii mówiące o chrzcie Syna Bożego. I.3.3. Przedstawia liturgiczne obrzędy święcenia wody i zwyczaj poświecenia domostw. I.3.4. Prezentuje starożytne świadectwa biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie na temat historyczności Jezusa. I.3.5. Przedstawia podstawowe fakty z życia i działalności Jezusa Chrystusa. II.2.1. Charakteryzuje poszczególne okresy liturgiczne w oparciu o Katechizm UKGK. II.2.2. Charakteryzuje historię Świąt opartą na treści ikon i tekstach nabożeństw. II.2.3. Wykazuje potrzebę uczestnictwa w nabożeństwach świątecznych. II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar świąt Bożego Narodzenia. II.3.5. Wymienia i krótko charakteryzuje główne święta cerkiewne poświęcone Matce Bożej, posiłkując się ikonografią, tekstami liturgicznymi, modlitwami.</p>	8

<p>VI. Ofiara Jezusa Chrystusa.</p>	<p>33. Życie, nauczanie i zbawczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa. 34. Śmierć i zmartwychwstanie Jezusa. 35. Nabożeństwa Wielkopostne. 36. Rekolekcje Wielkopostne. 37. Wielki Tydzień – zwieńczeniem postu przed Paschą. 38. Chrystus zstępuje do Hadesu. 39. Pan nasz Jezus Chrystus naprawdę Zmartwychwstał. 40. Jezus zesłał nam Ducha Świętego. 41. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> I.3.4. Prezentuje starożytne świadectwa biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie na temat historyczności Jezusa. I.3.5. Przedstawia podstawowe fakty z życia i działalności Jezusa Chrystusa. I.4.1. Opisz zesłanie Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy. I.4.3. Otwiera się na działanie Ducha Świętego. II.2.1. Charakteryzuje poszczególne okresy liturgiczne w oparciu o Katechizm UKGK. II.2.2. Charakteryzuje historię Świąt opartą na treści ikon i tekstach nabożeństw. II.2.3. Wykazuje potrzebę uczestnictwa w nabożeństwach świątecznych. II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar świąt Wielkanocy oraz okresu Wielkiego Postu. II.2.7. Charakteryzuje nabożeństwa Wielkiego Postu ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiego Tygodnia.</p>	<p>9</p>
<p>VII. Sakramenty Kościoła.</p>	<p>42. Sakramenty – znakami działania Jezusa Chrystusa. 43. Znaczenie i skutki Sakramentów. 44. Sakramenty chrześcijańskiej inicjacji. 45. Chrzest Święty – ustanowienie i skutki. 46. Bierzmowanie. 47. Liturgia Chrztu Świętego i bierzmowania. 48. Sakrament Eucharystii. 49. Ustanowienie Eucharystii. 50. Boska Liturgia prośbą i dziękczynieniem. 51. Dlaczego mamy uczestniczyć w Liturgii Świętej. 52. Sakramenty uzdrowienia. 53. Sakrament pokuty i pojednania. 54. Sakrament namaszczenia chorych. 55. Chrześcijański sens cierpienia. 56. Sakramenty służby. 57. Sakrament małżeństwa. 58. Sakrament kapłaństwa.</p>	<p><i>Treści:</i> II.1.1. Przedstawia sposoby obecności Chrystusa w Liturgii. II.1.3. Nazywa i dokonuje analizy głównych części Liturgii Świętej. II.1.4. Formuluje argumenty za uczestnictwem w Św. Liturgii. II.4.1. Charakteryzuje cel poszczególnych sakramentów oraz interpretuje wybrane teksty liturgiczne odnoszące się do nich. II.4.2. Uzasadnia, dlaczego Eucharystia jest centrum liturgii i życia chrześcijańskiego. II.4.3. Wyjaśnia rozumienie Eucharystii jako uczty miłości. II.4.4. Wykazuje chrześcijańską i społeczną wartość niedzieli. II.4.5. Charakteryzuje związek między Eucharystią oraz sakramentem pokuty i pojednania a życiem moralnym chrześcijanina. II.4.6. Uzasadnia, że namaszczenie chorych to dar i pomoc w przeżywaniu cierpienia. II.4.7. Wyjaśnia, na czym polega budowanie Kościoła – Mistycznego Ciała Chrystusa poprzez sakramenty małżeństwa i kapłaństwa.</p>	<p>17</p>

<p>VIII. Kościół – wspólnota ludzi żyjących Ewangelią.</p>	<p>59. Przymioty Kościoła. 60. Początki chrześcijaństwa na Rusi-Ukrainie. 61. Struktura Kościoła Greckokatolickiego. 62. Najważniejsze fakty z historii i życia diecezji i własnej parafii. 63. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> III.3.2. Opisuje etapy powstawania Kościoła. III.3.5. Opisuje ustrój hierarchiczny Kościoła. III.3.7. Wyjaśnia pojęcia: sobór, synod, papież, patriarcha, metropolita, biskup, proboszcz, diakon. III.5.1. Uzasadnia znaczenie chrztu dla historii Ukrainy. III.6.3. Prezentuje strukturę Kościoła Greckokatolickiego.</p>	<p>5</p>
	<p>64. Podsumowanie.</p>		<p>1</p>
<p>Razem</p>			<p>64</p>

Program nauczania religii do klas IV-VIII szkoły podstawowej
Klasa VIII
„Modlę się w Kościele”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Omówienie programu oraz PZO.		1
II. Pragnienia człowieka.	2. Zasadność pragnienia przez człowieka szczęścia. 3. Chrześcijańska koncepcja osoby. 4. Mężczyzna i kobieta obrazem Boga. 5. Dążenie do niezależności. Wychowanie i samowychowanie.	<i>Treść:</i> I.1.5. Rozumie przesłanie zawarte w opisie stworzenia świata i człowieka. I.1.6. Zdefiniuje pojęcie osoby jako obraz Boga, istota złożona z duszy i ciała. I.1.7. Wyjaśnia złożoność systemu potrzeb człowieka (m.in. potrzeby snu, bezpieczeństwa, szczęścia). I.1.9. Wyjaśnia wielość pragnień i dążeń człowieka do własnego szczęścia. I.1.10. Pokaże niemożliwość zaspokojenia przez samego człowieka swoich pragnień oraz wskazuje, że pragnienia te zaspokoić jest w stanie tylko Bóg.	4
III. Zło i cierpienie na świecie.	6. Sytuacja człowieka w raju po grzechu. 7. Człowiek opanowany przez zło (Kain i Abel). 8. Obraz życia bez Boga (wieża Babel). 9. Natura i źródło zła, któremu podlega człowiek. 10. Doświadczenie zła i istnienie szatana. 11. Obietnica nowej ludzkości (potop). 12. Powtórzenie.	<i>Treści:</i> I.1.5. Rozumie przesłanie zawarte w opisie stworzenia świata i człowieka. I.1.11. Rozumie, że człowiek powołany do życia z Bogiem nie odnajdzie szczęścia poza Nim. III.1.1. Umie połączyć występujące w świecie zło z działaniem człowieka, które jest przeciwne ofercie złożonej ludzkości przez Boga. III.1.2. Scharakteryzuje człowieka opartego na korzystaniu w życiu z pseudowolności. III.1.3. Wymienia skutki zła i nazwie jego przyczyny.	7

		<p>III.1.4. Scharakteryzuje religijne określenie istoty i natury zła oraz jego skutki.</p> <p>III.1.5. Wyjaśnia, że Bóg nie pozostawia człowieka w jego nieszczęściu i obiecuje wybawienie.</p> <p>III.1.6. Ukazuje Boga czuwającego nad stworzeniem i prowadzącego człowieka ku wolności.</p>	
IV. Człowiek – nowe stworzenie w Chrystusie.	<p>13. Podstawy życia duchowego.</p> <p>14. Powinność moralna.</p> <p>15. Nasze sumienie.</p> <p>16. Prawo naturalne.</p> <p>17. Prawo Boże.</p> <p>18. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.1.7. Umie zdefiniować pojęcie godności ludzkiej.</p> <p>III.1.8. Zilustruje zasady i właściwości naturalnego prawa moralnego.</p> <p>III.1.9. Umie odróżnić prawo ludzkie od prawa Bożego.</p> <p>III.1.10. Rozumie potrzebę kształtowania sumienia.</p> <p>III.1.11. Wymienia, co decyduje o moralności czynów ludzkich.</p> <p>III.1.12. Wyjaśnia, na czym polega duchowa walka chrześcijanina.</p>	6
V. Życie moralne człowieka.	<p>19. Grzech – utratę przyjaźni z Bogiem.</p> <p>20. Grzechy główne i cnoty im przeciwne.</p> <p>21. Dojrzałe relacje z Bogiem i ludźmi. Normy moralne.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.1.12. Wyjaśnia, na czym polega duchowa walka chrześcijanina.</p> <p>III.1.13. Zdefiniuje pojęcie grzechu.</p> <p>III.1.14. Charakteryzuje rolę ośmiu głównych grzechów w życiu człowieka.</p> <p>III.1.15. Wymieni i wyjaśni warunki zaistnienia grzechu.</p>	3
VI. Zbawcze działania Jezusa Chrystusa we współczesnym świecie.	<p>22. Jezus mówi o panowaniu Boga w świecie i nastaniu królestwa Bożego (przy- powieści).</p> <p>23. Jezusa przybliży istotę królestwa Bożego.</p> <p>24. Jezus uczy zwracać się do Boga: „Ojciec nasz”.</p> <p>25. Osiem Błogosławieństw jako podstawa życia w łasce Bożej.</p> <p>26. Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania.</p> <p>27. Świętość w różnych formach powołania.</p> <p>28. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>II.3.1. Uzasadnia znaczenie modlitwy jako centrum życia chrześcijanina.</p> <p>II.3.2. Interpretuje teksty dotyczące modlitwy Jezusa.</p> <p>II.3.3. Określa poszczególne rodzaje i formy modlitwy oraz postawy modlitewne.</p> <p>II.3.4. Odczytuje przesłanie wypływające z wezwań Modlitwy Pańskiej.</p> <p>III.2.9. Charakteryzuje rozumienie pojęcia prawdziwej miłości w różnych aspektach życia ludzkiego.</p> <p>III.2.12. Uzasadnia koncepcję szczęścia zawartą w Ośmiu Błogosławieństwach.</p> <p>III.2.13. Uzasadnia świętość życia ludzkiego.</p> <p>III.2.14. Wymienia kilku świętych Kościoła Grekokatolickiego.</p>	7

<p>VII. Bóg daje prawo – Dekalog.</p>	<p>29. Przykazania – dziesięć słów. 30. Posłuszeństwo słowu (przykazania I-III). 31. Jeden Bóg, żaden inny. 32. Grzechy przeciwko I Przykazaniu. 33. Święte imię Boga. 34. Dzień Święty. 12 głównych świąt Kościoła Greckokatolickiego. 35. Uczestnictwo w Eucharystii i odpoczynek niedzielny. 36. Miłość braterska (przykazania IV-X). 37. Miłość rodziców. 38. Obowiązki rodziców. 39. Życie jest darem Bożym. Moje obowiązki, które mnie rozwijają. 40. Wykroczenia przeciwko V Przykazaniu. 41. Aborcja i Eutanazja. Świętość życia. 42. Bóg stworzył mężczyznę i kobietę. 43. Cnota czystości. 44. Grzechy przeciwko czystości. 45. Nie kradnij – V Przykazanie. 46. Szanowanie cudzej własności. 47. Kłamstwo a wartość słowa. 48. Grzechy przeciwko prawdzie. 49. IX przykazanie – czystość serca. Aborcja a adopcja. 50. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treści:</i> III.2.1. Określa obowiązki wynikające z poszczególnych przykazań Bożych. III.2.2. Wyjaśnia, na czym polegają wykroczenia przeciwko poszczególnym przykazaniom Bożym. III.2.3. Kształtowanie wiary w działanie Boga w ludzkiej historii. III.2.4. Analizuje wpływ zabobonu, bałwochwalstwa, wróżbiarstwa, magii na budowanie właściwych relacji między Bogiem a człowiekiem. III.2.5. Uzasadnia obowiązek świętowania Dnia Pańskiego i uczestniczenia w niedzielnej Liturgii Św. III.2.6. Rozumie ważność i niezbędność rodziny w życiu człowieka. III.2.7. Podaje przykłady oddawania szacunku rodzicom. III.2.8. Uzasadnia znaczenia życia ludzkiego, od naturalnego poczęcia, aż do naturalnej śmierci. III.2.9. Charakteryzuje pojęcia prawdziwej miłości w różnych aspektach życia ludzkiego, (czystość, seksualność, pokusy, pożądlivości). III.2.10. Zdefiniuje, czym jest kradzież. III.2.11. Wymienia grzechy przeciwko prawdzie.</p>	<p>22</p>
<p>VIII. Wiara dotycząca obietnicy życia wiecznego.</p>	<p>51. Chrześcijanin wobec śmierci. 52. Spotkanie z Jezusem jako wyraz Zbawczej Miłości. 53. Nadzieja nieśmiertelnej chwały. 54. Wskrzeszenie umarłych. 55. Przyjście Jezusa w chwale. 56. Powtórzenie.</p>	<p><i>Treści:</i> I.1.12. Rozumie, że śmierć jest przejściem do nowego życia z Bogiem. I.1.13. Umie przybliżyć treści wiary dotyczące obietnicy życia wiecznego. I.1.14. Wyjaśnia pojęcie czyścica jako stan duchownego leczenia. I.1.15. Wskaże na religijne postrzeganie ludzkiego życia nazywanego pielgrzymowaniem do Boga, do życia z Nim przez wieczność. I.1.16. Umie rozbudzić w sobie pragnienie spotkania z Jezusem.</p>	<p>6</p>

IX. Wydarzenia bawcze w roku liturgicznym.	57. Znaczenie i przeżywanie postu Filipowego. 58. Przesłanie Bożego Narodzenia. 59. Znaczenie i przeżywanie Wielkiego Postu. 60. Tridum Paschalne. 61. Ewangelizacja w mojej parafii. Zesłanie Ducha Świętego. 62. Święta i uroczystości maryjne w kalendarzu liturgicznym Kościoła Wschodniego. 63. Zwyczajni – niezwyčajni. Święci Kościoła Greckokatolickiego. 64. Powtórzenie.	<i>Treści:</i> I.3.2. Zna fragmenty Ewangelii mówiące o chrzcie Syna Bożego. I.3.3. Przedstawia liturgiczne obrzędy święcenia wody i zwyczaj poświęcenia domostw. I.4.1. Opisze zesłanie Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy. II.2.3. Wykazuje potrzebę uczestnictwa w nabożeństwach świątecznych. II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz okresu Wielkiego Postu. II.2.7. Charakteryzuje nabożeństwa Wielkiego Postu ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiego Tygodnia. II.3.5. Wymienia i krótko charakteryzuje główne święta cerkiewne poświęcone Matce Bożej, posiłkując się ikonografią, tekstami liturgicznymi, modlitwami. III.2.14. Wymienia świętych Kościoła Greckokatolickiego.	8
Razem			64

Program nauczania religii do klas I-V szkoły ponadpodstawowej Numer programu: GK-3-01/19

1. Charakterystyka programu.

Chrystus jest „Zmartwychwstaniem i Życiem”, to On jest naszym Zbawicielem. Otrzymujemy nasze życie wieczne i zbawienie poprzez wiarę. Wiara w Chrystusa Zbawiciela jest największym skarbem. Ukraiński Kościół Greckokatolicki wyznaje ją już ponad tysiąc lat. Uświadamiając sobie ten depozyt wiary pragniemy zaproponować uczniom by odnaleźli swoje miejsce w Kościele, wzmocnili i utwierdzili własne duchowe korzenie i na nowo odkryli rolę wspólnoty Kościoła w dążeniu do wieczności. Potrzebne jest zatem przemyślenie na nowo własnej tożsamości. Lekcje religii realizowane w oparciu o tradycje duchowe Kościoła Wschodniego dają możliwość głębszego wniknięcia w duchowe dziedzictwo przodków w wierze. Dlatego też tematyka lekcji religii w szkole ponadpodstawowej ma pomóc w zrozumieniu prawdy o Kościele, który jest miejscem zbawienia i umożliwić odnalezienie swojego miejsca jako świadka Chrystusa we wspólnocie Kościoła. W realizacji programu dla uczniów szkół ponadpodstawowych odpowiadający duchowości wschodniej pomocą ma służyć najnowszy Katechizm Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego „Chrystus – nasza Pascha”.

Program nauczania religii w **klasie I „Człowiek w historii zbawienia”** kontynuuje tematykę zasad życia chrześcijańskiego, która winna objąć świat i każdego człowieka (dział 2), poprzez Boże Objawienie (dział 3) i biblijne wzorce moralne (dział 4). W zakresie dalszego przygotowania się do podjęcia powołania życiowego program przewiduje zapoznanie z najważniejszymi wydarzeniami z zakresu soteriologii (dział 5) i pneumatologii (dział 6), pogłębienie przeżywania modlitwy, poprzez wiedzę dotyczącą nabożeństw cyklu dobowego oraz tematyką okresu dwunastu wielkich świąt, nawiązując do treści ikon i nabożeństw (dział 7). Dalsze treści nawiązują do początków Kościoła powszechnego, przechodząc do czasów współczesnych i koncentrując się na ukazaniu roli Kościoła Greckokatolickiego w życiu narodu ukraińskiego (dział 8, 9 i 10).

Natomiast program nauczania w **klasie II „Wiara w Boga Trójjedynego”** zaczyna się od postawienia ważnego egzystencjalnie pytania: Kim jestem? (dział 2). Na to pytanie uczniowie winni sobie odpowiedzieć szukając punktów odniesienia w świecie bliższym i dalszym, we wspólnocie narodowej oraz kościelnej. Następnie program odnosi się do odnajdy-

wania nowego człowieczeństwa w Chrystusie (dział 3); wyznania wiary w Boga w Trzech Osobach (dział 4); zawiera tematy wprowadzające w liturgię roku kościelnego, a także w zwyczaje Kościoła Greckokatolickiego (dział 5); wprowadza w tajemnicę żywego Kościoła, który jest Ludem Bożym i działającym Chrystusem (dział 6); znaczenie Ducha Świętego w życiu Kościoła (dział 7); sakramenty chrześcijańskiego życia (dział 8); chrześcijaństwo a inne religie (dział 9).

Kościół jako miejsce uobecnienia i działania Chrystusa zachęca swych wiernych wyznawców by stali się świadkami jego misji. Układ programu klasy II ma stanowić silne przypomnienie o konieczności identyfikacji z Kościołem i jego misją zbawiania świata.

Program nauczania religii w **klasie III „Kościół Greckokatolicki w świecie”** stanowi logiczną kontynuację programu nauczania w klasie II. Uczeń pogłębia swoją identyfikację chrześcijańską z konkretną wspólnotą religijną. Poznaje historię świadków wiary, którzy odkrywają Chrystusa działającego w swoim Kościele.

W dziale 1 i 2 podjęte zostają zasadnicze zagadnienia ukazujące historię Kościoła Greckokatolickiego w XX wieku oraz najnowsze jego dzieje (dział 3). W kolejnych działach odkrywa znaczenie Theotokos w naszym życiu (dział 4); powołania do życia wiecznego (dział 5); pogłębia tradycje modlitewne (dział 6); uświadamia swoją odpowiedzialność za Kościół (dział 7).

Program nauczania religii w **klasie IV technikum „Kościół daje nadzieję”** jest zbiorem tematów poruszanych na tym etapie katechizacji. Jest on dopełnieniem zakresu wiedzy dotyczącej Kościoła jako miejsca wzajemnego uświęcania i wzrastania w cnotach chrześcijańskich.

W 1, 2 i 3 dziale Jezus Chrystus ukazany jest jako ten, który uważnie słucha i poszukuje człowieka. Chrześcijanin zaś poprzez słuchanie Słowa Bożego oraz udział w sakramentach ożywia i umacnia swoją relację ze Zbawicielem.

Dział 4 ukazuje zagrożenia dla chrześcijan, które niesie współczesny świat, dział 5 natomiast to tematy związane z zagrożeniami jakie niosą dla chrześcijańskiej koncepcji człowieka i rodziny różnego rodzaju organizacje oraz prądy myślowe. Przybliży jednocześnie jaki światopogląd powinien przyświecać chrześcijaninowi.

Dział 6 kształtuje postawy jakie powinien zajmować współczesny katolik tradycji wschodniej praktykując wzrastanie w wierze w swojej tradycji liturgicznej. Zakłada on przybliżenie znaczenia świąt, okresów postnych, praktyki liturgicznej, ażeby nie były one jedynie elementem kultycznym ale głębokim przeżywaniem swojej wiary przy pomocy znaków i symboli konkretnych nabożeństw i tradycji.

Program nauczania religii w **klasie IV liceum i V technikum „Rodzina a Kościół Domowy”** stanowi logiczne dopełnienie materiału i celów z poprzednich lat nauki w szkole ponadpodstawowej. Chrześcijanie pojednani z Chrystusem i między sobą mają być znakiem zbawienia dla całego świata. Świadek Chrystusa umocniony wiarą Kościoła żyje w rodzinie i w rodzinie ma również dawać świadectwo chrześcijańskie. Problematyka rodziny i powołania życiowego jest szczególnie aktualna właśnie w klasie maturalnej, gdy młodzież kończy ważny etap edukacji i zastanawia się nad wyborem drogi. Na problemy małżeństwa i rodziny patrzy się wówczas o wiele poważniej niż dotychczas. Katecheza w szkole ponadgimnazjalnej ma zatem charakter bliższego przygotowania do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny chrześcijańskiej.

Program nauczania podejmuje najpierw problematykę: budowania wspólnoty Kościoła (dział 1); powołania życiowego i konieczności rezeznania go (dział 2); małżeństwa (dział 3); rodziny (dział 4); domowego sanktuarium Kościoła (dział 5). Ostatni dział jest przypomnieniem, że rodzina jest Kościołem domowym i miejscem zbawienia.

2. Cele katechetyczne – wymagania ogólne.

a. Analiza i interpretacja tekstów

Uczeń potrafi rozpoznać teksty biblijne. Odkrywa wartość egzystencjalną analizowanych tekstów, wykorzystuje poznane teksty biblijne i religijne w pogłębionej dyskusji na temat Kościoła i religii. Rozwija zainteresowania.

b. Socjalizacja kościelna

Uczeń odkrywa swoje miejsce w Kościele, uwzględniając specyfikę przynależności do Kościoła Greckokatolickiego.

c. Odkrywanie powołania chrześcijańskiego

Uczeń kształtuje właściwe postawy chrześcijańskie. Przygotowuje się do samodzielnych decyzji zgodnie z nauczaniem Jezusa Chrystusa. Rozumie konieczność zachowania tożsamości religijnej i wierności nauczaniu Kościoła. Wyrabia w sobie poczucie indywidualnej modlitwy jako ważnego elementu modlitwy we wspólnocie kościelnej.

d. Tworzenie wypowiedzi, obserwacje, doświadczenia

Uczeń pogłębia w sobie umiejętność wypowiadania się na tematy poruszane na zajęciach. Potrafi posługiwać się różnymi źródłami in-

formacji (własne obserwacje, doświadczenia, teksty, mapy, tabele, fotografie, filmy).

3. Sposoby realizacji ogólnych celów kształcenia.

Katecheza młodzieżowa ma prowadzić ku gotowości dawania świadectwa wiary, zachęcać do systematycznego studium wiedzy religijnej, a także ukazać szczególne miejsce wychowania w prawdzie i wolności zgodnie z Ewangelią oraz formację sumienia i wychowanie ku miłości. Proponowane cele mają pomóc w zaangażowaniu się w różne modlitwy w Kościele, co powinno zaowocować pogłębieniem życia Eucharystią i sakramentami wtajemniczenia chrześcijańskiego. Uświadomienie o potrzebie budowania wspólnoty, w czym mogą pomóc sakramenty małżeństwa i kapłaństwa. Kształtowanie i ugruntowanie wiary, tak by stała się wiarą osobową. Kształtowanie wśród młodzieży postawy odkrywania historii Kościoła Greckokatolickiego w XX wieku. Podkreślenie roli męczenników jako świadków wiary. Uwrażliwienie na sposoby manipulacji w przedstawianiu działalności Kościoła. Korzystanie z metod poszukujących jako czynnika rozwoju katechezy i osobowości. Zastosowanie powyższych zasad prowadzi do kształtowania w uczniach umiejętności samokształcenia przez wykorzystanie Pisma Świętego, Katechizmu Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego „Chrystus – nasza Pascha”, dokumentów Kościoła czy szeroko pojętej literatury religijnej. Ma to pomóc w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych.

Program nauczania religii do klas I-V szkoły ponadpodstawowej
KLASA I
„Człowiek w historii zbawienia”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Omówienie programu i PZO kl. I szkoły ponadpodstawowej.		1
II. Człowiek we wspólnocie.	2. Człowiek poszukujący Boga we wspólnocie. 3. Wolność czy zniewolenie – Opatrzność Boża. 4. Człowiek istotą religijną – religie świata. 5. Religie niechrześcijańskie: judaizm, buddyzm, hinduizm, islam. 6. Wyznania chrześcijańskie: katolickie, prawosławne, ewangelickie, anglikańskie, staroobrzędowcy. 7. Ekumenizm w Kościele. 8. Sekty – ich charakterystyka i skutki przynależności do nich.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wyjaśnia tajemnicę Trójcy Przenajświętszej jak jedność (wspólnotę) Trzech Osób Boskich. I.1.2. Uzasadnia prawdę, że Bóg opiekuje się światem i człowiekiem – Opatrzność Boża. III.4.1. Wyjaśnia różnice i podobieństwa katolicyzmu i pozostałych głównych wyznań chrześcijańskich. III.4.2. Charakteryzuje konkordię jako narzędzie regulujące współistnienie Kościoła w różnych obrządkach. III.7.3. Ukazuje formy zaangażowania w apostołstwo świeckich. III.7.4. Ukazuje zaangażowanie chrześcijan w tworzenie kultury. III.7.5. Ukazuje zagrożenia dla wiary wynikające z postępu cywilizacyjnego. III.7.6. Charakteryzuje religie niechrześcijańskie. III.7.7. Ukazuje właściwą postawę wobec sekt.	7
III. Boże Objawienie.	9. Pismo Święte i tradycja o Jezusie Chrystusie. 10. Języki oryginalne a przekłady Pisma Świętego.	<i>Treści:</i> I.2.1. Prezentuje ogólną wiedzę o Biblii – podział, liczba ksiąg Starego i Nowego Testamentu. I.2.2. Charakteryzuje związek między Pismem Świętym i Tradycją.	4

	<p>11. Ewangelieści i oryginalne teksty Ewangelii.</p> <p>12. Pismo Święte – księgą modlitwy.</p>	<p>I.2.5. Umie posługiwać się terminami: Ewangelia, Ewangelie synoptyczne, natchnienie biblijne.</p> <p>I.2.6. Zna autorów Ewangelii i Listów.</p> <p>II.4.2. Uzasadniania wartość modlitewnej i samodzielnej lektury Biblii.</p>	
<p>IV. Biblijne wzorce moralnego życia człowieka.</p>	<p>13. Wędrówka Izraelitów do Ziemi Obiecanej.</p> <p>14. Abraham jako człowiek głębokiej wiary.</p> <p>15. Mojżesz wzorcem nadziei i zaufania Bogu.</p> <p>16. Konsekwencje grzechu – Dawid.</p> <p>17. Mądrość Boża a ludzka – Salomon.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>I.2.3. Przedstawia podstawowe wydarzenia należące do starotestamentalnej historii zbawienia (Patriarchowie, Wyjście i Przymierze, Zdobycie Ziemi Obiecanej, Królowie, Niewola Babilońska, Powstanie Machabeuszów)</p> <p>I.2.4. Prezentuje najważniejsze wydarzenia z życia wybranych postaci starotestamentalnych (Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon).</p>	5
<p>V. „Bóg stał się człowiekiem, aby człowiek stał się Bogiem”.</p>	<p>18. Historyczność Jezusa z Nazaretu.</p> <p>19. Pozachrześcijańskie świadectwa o Jezusie Chrystusie.</p> <p>20. Odkupieńcza śmierć Jezusa.</p> <p>21. Świadectwa o zmartwychwstaniu Chrystusa.</p> <p>22. Zmartwychwstanie Jezusa – największym cudem w Nowym Testamencie.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>I.3.1. Prezentuje starożytne świadectwa biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie na temat historyczności Jezusa.</p> <p>I.3.2. Przedstawia podstawowe fakty z życia i działalności Jezusa Chrystusa.</p> <p>II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz okresu Wielkiego Postu.</p> <p>II.2.7. Charakteryzuje nabożeństwa Wielkiego Postu ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiego Tygodnia.</p>	5
<p>VI. Pięćdziesiątnica – Ześlanie Ducha Świętego.</p>	<p>23. Wydarzenie zesłania Ducha Świętego.</p> <p>24. Duch Święty dający życie i pochodzący od Ojca.</p> <p>25. Dary Ducha Świętego.</p> <p>26. Grzechy przeciwko Duchowi Świętemu.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.1.1. Opisz ześlanie Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy.</p> <p>III.1.2. Przedstawia Trzecią Osobę Boską na podstawie Pisma Świętego, dokumentów Kościoła i KUKGK.</p> <p>III.1.3. Ukazuje rolę Ducha Świętego w życiu Kościoła.</p> <p>III.1.4. Umie nazwać dary i charyzmaty Ducha Świętego i wyjaśnić ich znaczenie.</p>	4
<p>VII. Pogłębienie przeżywania modlitwy.</p>	<p>27. Struktura roku liturgicznego.</p> <p>28. Pogłębienie rozumienia treści nabożeństw głównych Dwunastu Wielkich Świąt.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>II.2.3. Charakteryzuje poszczególne okresy liturgiczne w oparciu o KUKGK.</p> <p>II.2.4. Interpretuje ikonografię głównych Dwunastu Wielkich Świąt.</p> <p>II.2.5. Wyjaśnia i krótko opisuje nabożeństwa cyklu dobowego.</p> <p>II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz okresu Wielkiego Postu.</p>	10

	<p>29. Pogłębienie rozumienia treści nabożeństw cyklu dobowego (Jutrznia, Nieszpory).</p> <p>30. Sens, przesłanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego.</p> <p>31. Nabożeństwa żałobne: Panachyda, Parastas.</p> <p>32. Nabożeństwa wielkopostne: Kanon Andrzeja z Krety, Akatyst Męki Pańskiej, Droga Krzyżowa.</p> <p>33. Liturgia Uprzednio Uświęconych Darów.</p> <p>34. Nauka Kościoła o Bogurodzicy.</p> <p>35. Kult Matki Bożej.</p> <p>36. Przykłady osób żyjących modlitwą.</p>	<p>II.2.7. Charakteryzuje nabożeństwa Wielkiego Postu ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiego Tygodnia.</p> <p>II.3.1. Uzasadnia znaczenie modlitwy jako centrum życia chrześcijanina.</p> <p>I.6.1. Wymienia i krótko charakteryzuje główne święta cerkiewne poświęcone Matce Bożej, posiłkując się ikonografią, tekstami liturgicznymi, modlitwami oraz potrafi wskazać sanktuaria maryjne w Polsce i na Ukrainie.</p> <p>III.5.6. Wymienia kilku świętych Kościoła Greckokatolickiego.</p>	
VIII. Początki Kościoła.	<p>37. Powstanie Kościoła w oparciu o Dzieje Apostolskie. Misja Apostołów.</p> <p>38. Cel, cechy i przymioty Kościoła.</p> <p>39. Biblijne obrazy Kościoła. Św. Paweł głosi Dobrą Nowinę.</p> <p>40. Następcy Apostołów – hierarchia Kościoła.</p> <p>41. Sakrament kapłaństwa i sukcesja apostołska.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.2.1. Zna autora, czas powstania i problematykę Dziejów Apostolskich.</p> <p>III.2.2. Opisuje etapy powstawania Kościoła.</p> <p>III.2.3. Charakteryzuje obrazy biblijne Kościoła.</p> <p>III.2.4. Zna pojęcia: agapa, diakonia, podróże misyjne ap. Pawła, sobór apostolski.</p> <p>III.2.5. Opisuje ustrój hierarchiczny Kościoła.</p> <p>III.2.6. Ukazuje znaczenie sukcesji apostołskiej dla życia Kościoła.</p> <p>III.2.7. Wyjaśnia pojęcia: sobór, synod, papież, patriarcha, metropolita, biskup, proboszcz, diakon.</p>	5
IX. Historia Kościoła.	<p>42. Początki chrześcijaństwa, prześladowania chrześcijan. Św. Szczepan – pierwszy męczennik.</p> <p>43. Wizja Konstantyna – edykt mediolański.</p> <p>44. Św. Bazyle Wielki – początki życia monastycznego.</p> <p>45. Działalność cesarza Justyniana.</p> <p>46. Ikonoklazm – niszczenie ikon, świętych obrazów i fresków.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.3.1. Ukazuje związek między chrześcijaństwem i dziedzictwem świata antycznego, pierwszy męczennik św. Szczepan.</p> <p>III.3.2. Charakteryzuje znaczenie edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim.</p> <p>III.3.3. Wskazuje na aktualność idei bazylikańskich.</p> <p>III.3.4. Charakteryzuje problematykę stosunków państwa i Kościoła.</p> <p>III.3.5. Ukazuje znaczenie ikony jako narzędzia uświęcenia człowieka.</p> <p>III.3.6. Ukazuje znaczenie misji Cyryla i Metodego dla chryścianizacji Słowiańszczyzny.</p>	9

	<p>47. Cyryl i Metody – misjonarze i nauczyciele Słowian.</p> <p>48. Rozłam Wschodu i Zachodu – schizma wschodnia.</p> <p>49. Sobory Powszechne I tysiąclecia.</p> <p>50. Reformacja – powstanie protestantyzmu.</p>	<p>III.3.7. Prezentuje przyczyny i przebieg schizmy wschodniej.</p> <p>III.3.8. Charakteryzuje przyczyny zwoływania soborów i ich główne postanowienia.</p>	
X. Kościół w życiu narodu Ukraińskiego.	<p>51. Początki chrześcijaństwa na Rusi-Ukrainie.</p> <p>52. Rola i działalność Ilariona – pierwszego metropolity Rusi Kijowskiej.</p> <p>53. Chrześcijaństwo po najeździe mongolskim.</p> <p>54. Próby zjednoczeniowe: unia florencka i unia brzeska.</p> <p>55. Latynizacja liturgii i obrzędowości w Kościele Greckokatolickim (synod w Zamościu).</p> <p>56. Najważniejsze fakty i postaci z historii Kościoła Greckokatolickiego w okresie rozbiorów (męczennicy Pratulinińscy).</p> <p>57. Kościół Greckokatolicki dziś. Najważniejsze fakty z historii i życia diecezji i własnej parafii.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.5.1. Uzasadnia znaczenie chrztu dla historii Ukrainy.</p> <p>III.5.2. Prezentuje działalność metr. Ilariona i wyciąga wnioski dotyczące relacji między Kościołem matką i Kościołem córką.</p> <p>III.5.3. Charakteryzuje wysiłki na rzecz jedności chrześcijan i wolności religijnej.</p> <p>III.5.4. Ocenia inicjatywy unifikacji obrzędowej w Cerkwi na rzecz jedności Kościoła.</p> <p>III.5.5. Opisuje związek Cerkwi z życiem narodu ukraińskiego.</p> <p>III.4.4. Wyjaśnia i uzasadnia pojęcie: Kościoły <i>sui iuris</i>.</p> <p>III.4.5. Wyjaśnia znaczenie świadectwa męczeństwa „nowomuczenykiw”.</p>	7
XI. Misyjności Kościoła.	<p>58. Cel misji katolickich.</p> <p>59. Misje w przeszłości.</p> <p>60. Apostolat świeckich.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.7.1. Wyjaśnia cel misji w oparciu o Pismo Święte.</p> <p>III.7.2. Charakteryzuje misje katolickie w przeszłości.</p> <p>III.7.3. Ukazuje formy zaangażowania w apostołstwo świeckich.</p> <p>III.7.4. Ukazuje zaangażowanie chrześcijan w tworzenie kultury.</p> <p>III.7.5. Ukazuje zagrożenia dla wiary wynikające z postępu cywilizacyjnego.</p>	3
	61. Podsumowanie programu.		4
	Razem		64

Pogram nauczania religii do klas I-V szkoły ponadpodstawowej
KLASA II
„Wiara w Boga Trójjedynego”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	1. Omówienie programu i PZO kl. II szkoły ponadpodstawowej.		1
II. Kim jestem?	2. Boży plan zbawienia świata. 3. Człowiek stworzony na obraz Boży. 4. Bóg na kartach Pisma Świętego. 5. Powołanie do życia we wspólnocie. 6. Objawienie Boże a objawienie prywatne. 7. Pismo Święte a Tradycja. 8. Nauka Kościoła a ewolucja. 9. Wiara a nauka.	<i>Treści:</i> I.1.3. Odkrywa zamysł Boży, co Bóg chce powiedzieć człowiekowi przez stworzenie. I.1.4. Definiuje i wyjaśnia pojęcie Bożego Objawienia i Tradycji (Objawienie Boże a objawienia prywatne). I.1.5. Określa na podstawie tekstów biblijnych przymioty Boga: miłosierdzie, dobroć, Bóg jest miłością. I.1.6. Charakteryzuje relacje między wiarą a naukami przyrodniczymi oraz między wiarą a ewolucyjną wizją świata.	8
III. Nowe człowieczeństwo w Chrystusie.	10. Syn Boży w dziele zbawienia. 11. Obietnica przyjścia Mesjasza. 12. Obraz Jezusa Chrystusa w Nowym Testamencie. 13. Kościół Jezusa Chrystusa. 14. Rola Chrystusa w historii ludzkości. 15. Zmartwychwstanie Pańskie. 16. Współdziałanie człowieka w dziele odkupienia.	<i>Treści:</i> I.3.3. Odkrywa Chrystusa jako wyzwalającego i przemieniającego człowieka; ukazującego korzenie ludzkiej godności. I.3.4. Poznaje cechy osoby Chrystusa w poszczególnych Ewangeliach. I.3.5. Wyjaśnia związek Chrystusa z powołanym przez Niego Kościołem. I.4.3. Ukazuje, na czym polega powtórne przyjście Jezusa Chrystusa. I.4.1. Odczytuje ostateczne powołanie chrześcijanina. III.1.5. Odczytuje zadania Kościoła zawarte w mandacie Chrystusowym. III.1.6. Wskazuje na możliwości i zadania laikatu w życiu Kościoła. III.1.7. Uzasadnia zaangażowanie chrześcijanina w dzieło apostołatu (wolontariat).	7

<p>IV. Zanosimy modlitwy do Boga.</p>	<p>17. Potrzeba modlitwy. 18. Modlitwa Pańska. 19. Różne formy modlitwy w Kościele Greckokatolickim (dobowy cykl modlitwy). 20. Różne rodzaje modlitwy. 21. Modlitwa Jezusowa. 22. Analiza i charakterystyka modlitw po Eucharystii. 23. Nabożeństwa paraliturgiczne w Kościele Greckokatolickim (Molebeń, Akatyst). 24. Trudności w modlitwie.</p>	<p><i>Treści:</i> II.1.1. Uzasadnia modlitwę jako dar Boży. II.1.2. Charakteryzuje modlitwę <i>Ojcze nasz</i> jako wzór modlitwy chrześcijan. II.1.3. Wskazuje postawy modlitewne na przykładzie postaci biblijnych i świętych. II.4.1. Zna rodzaje i specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.2.8. Zna elementy i argumentuje potrzebę sprawowania liturgii Kościoła domowego. III.9.17. Docenia własną tradycję i szacunek dla tradycji innych osób i społeczności.</p>	<p>8</p>
<p>V. Podział roku liturgicznego.</p>	<p>25. Ikonografia Dwunastu Wielkich Święt. 26. Post Filipowy – przygotowaniem do narodzenia Pana. 27. Wielki Post jako nawrócenie do Boga. 28. Tradycje i zwyczaje związane z wybranymi świętami roku liturgicznego.</p>	<p><i>Treści:</i> II.2.4. Interpretuje ikonografię wybranych święt. II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar Święt Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz okresu Wielkiego Postu.</p>	<p>4</p>
<p>VI. Eucharystyczne uwielbienie Chrystusa.</p>	<p>29. „Pamiętaj, abys dzień święty święcił”. 30. Święta Liturgia jako ofiara i dziękczynienie. 31. Wewnętrzny podział świątyni. 32. Liturgia źródłem świętości. 33. Proskomydia. 34. Liturgia Słowa. 35. Liturgia Ofiary (Żertwy). 36. Analiza liturgii św. Jana Chryzostoma i św. Bazylego Wielkiego. 37. Liturgia Uprzednio Uświęconych Darów.</p>	<p><i>Treści:</i> II.2.1. Dostrzega w uczestnictwie liturgii drogi do przybliżenia się ku Bogu i pomocy w osiągnięciu doskonałości. II.2.2. Uzasadnia uczestnictwo w liturgii jako pogłębienie więzi z Chrystusem i Jego Kościołem, uzdalniające do wyraźniejszego zaangażowania się po stronie dobra. II.4.1. Zna rodzaj i specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim.</p>	<p>9</p>

<p>VII. Duch Święty w życiu Kościoła.</p>	<p>38. Objawienie Trzeciej Osoby Bożej. 39. „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego” – misyjność Kościoła. 40. Dary Ducha Świętego. 41. Odkrywanie odpowiedzialności za Kościół. 42. Moja odpowiedź na przykazanie miłości.</p>	<p><i>Treści:</i> III.1.3. Ukazuje rolę Ducha Świętego w życiu Kościoła. III.1.5. Odczytuje zadania Kościoła zawarte w mandacie Chrystusowym. III.1.6. Wskazuje na możliwości i zadania laikatu w życiu Kościoła. III.1.7. Uzasadnia zaangażowanie chrześcijan w dzieło apostołatu (wolontariat).</p>	<p>5</p>
<p>VIII. Sakramenty chrześcijańskiego życia.</p>	<p>43. 44. Sakrament – Chrystus pośród nas. 45. Chrzest Święty jako narodzenie nowego życia. 46. Bierzmowanie. 47. Sakrament Eucharystii. 48. Sakrament pokuty i pojednania. 49. Sakrament namaszczenia chorych. 50. Sakrament małżeństwa. 51. Sakrament kapłaństwa.</p>	<p><i>Treści:</i> II.3.1. Uzasadnia, że małżeństwo i kapłaństwo są sakramentami w służbie innym. II.3.2. Interpretuje na podstawie tekstów liturgicznych czynności wykonywane w liturgii sakramentów.</p>	<p>8</p>
<p>IX. Chrześcijaństwo a inne religie.</p>	<p>52. Starsi bracia w wierze – judaizm. 53. Islam. 54. Buddyzm. 55. Hinduizm. 56. Różnorodność chrześcijaństwa. 57. Kościół Greckokatolicki a Kościół Rzymskokatolicki. 58. Kościół Greckokatolicki a Kościół Prawosławny. 59. Kościół Greckokatolicki a Kościoły (Wspólnoty) Protestanckie.</p>	<p><i>Treści:</i> III.6.10. Przedstawia problematykę dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego. III.4.1. Wyjaśnia różnice i podobieństwa katolicyzmu i pozostałych głównych wyznań chrześcijańskich. III.9.17. Docenia własną tradycję i szacunek dla tradycji innych osób i społeczności.</p>	<p>8</p>
	<p>60. Podsumowanie programu.</p>		<p>6</p>
<p>Razem</p>			<p>64</p>

Program nauczania religii do klas I-V szkoły ponadpodstawowej
KLASA III
„Kościół Greckokatolicki w świecie”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omówienie programu i PZO kl. III szkoły ponadpodstawowej. 2. Powtórzenie wiadomości z zakresu II. 		2
II. Historia Kościoła Greckokatolickiego w I połowie XX wieku.	<ol style="list-style-type: none"> 3. Sytuacja Kościoła Greckokatolickiego w XIX wieku. 4. Osoba metropolity Andrzeja Szeptyckiego w historii Kościoła Greckokatolickiego. 5. Cierpienie narodu ukraińskiego – Wielki Głód. 6. Diecezja przemyska w czasach biskupa Josafata Kocyłowskiego. 7. Metropolita A. Szeptycki wobec ideologii XX wieku. 8. Męczennicy greckokatolicki z okresu II wojny światowej. 9. Pseudosobór lwowski – 1946 r. 10. Akcja „Wisła” i likwidacja Kościoła Greckokatolickiego w Polsce. 11. Podsumowanie. 	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.2.1. Wskazuje na znaczenie metropolity A. Szeptyckiego w I połowie XX wieku dla Kościoła Greckokatolickiego.</p> <p>III.2.2. Ukazuje sytuację Kościoła Greckokatolickiego w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej.</p> <p>III.2.3. Męczennicy za wierność Bogu i Stolicy Apostolskiej świadectwem wiary Kościoła Greckokatolickiego.</p> <p>I.4.3. Rozpoznaje ukraińskich męczenników XX wieku.</p> <p>III.2.4. Pseudosobór lwowski – 1946 r. Prześladowania reżimu komunistycznego.</p>	9

<p>III. Kościół greckokatolicki w drugiej połowie XX wieku.</p>	<p>12. Kościół w podziemiu. Sytuacja Kościoła Greckokatolickiego od 1947 r. do 1956 r. w Polsce. 13. Kościół Greckokatolicki na świecie od 1946 do 1989 r. 14. Rola i znaczenie Patriarchy Józefa Slipyja. 15. Sobór Watykański II. 16. Jedność w różnorodności. Katolickie Kościoły wschodnie. 17. Grekokatolicy w Polsce od 1956 do 1989 r. 18. Pontyfikat Jana Pawła II i jego stosunek do Kościoła Greckokatolickiego. 19. Rozwój Kościoła Greckokatolickiego w Polsce po 1989 r. 20. Rozwój Kościoła Greckokatolickiego na Ukrainie i w świecie po 1989 r. 21. Stanowisko Papieży wobec Kościoła Greckokatolickiego w II połowie XX wieku. 22. Historia mojej parafii. 23. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> I.2.4. Wymienia przyczyny i skutki deportacji ludności greckokatolickiej w ramach akcji „Wisła”. I.2.5. Zna dokumenty Soboru Watykańskiego II o katolickich Kościołach wschodnich. I.2.6. Zna działalność i zasługi Józefa Slipyja. I.2.7. Ukazuje pontyfikat Jana Pawła II jako czas progresu rozwoju Kościoła Greckokatolickiego.</p>	<p>12</p>
<p>IV. Najnowsze dzieje Kościoła Greckokatolickiego.</p>	<p>24. Jan Paweł II na Ukrainie. 25. Ekumenizm w Kościele Powszechnym. 26. Dialog międzyreligijny. 27. Rola Kościoła Greckokatolickiego w procesie pojednania pomiędzy narodami ukraińskim i polskim. 28. Podobieństwa i podstawowe różnice w nauce Kościołów katolickich (Greckokatolickiego Rzymskokatolickiego). 29. Podstawowe różnice w nauce Kościołów chrześcijańskich (Greckokatolickiego i Prawosławnego).</p>	<p><i>Treści:</i> I.2.7. Ukazuje pielgrzymkę Jana Pawła II na Ukrainę i jej duchowe znaczenie. I.2.8. Omawia aktualny stan Kościoła Greckokatolickiego w Polsce i na świecie. I.2.9. Przedstawia problematykę dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego.</p>	<p>12</p>

	<p>30. Podstawowe różnice w nauce Kościołów chrześcijańskich (Greckokatolickiego i Protestanckiego).</p> <p>31. Grekokatolickie miejsca pielgrzymkowe.</p> <p>32. Klasztory i zgromadzenia zakonne grekokatolickie w Polsce.</p> <p>33. Życie klasztorne na Ukrainie.</p> <p>34. Media grekokatolickie w Polsce i na świecie.</p> <p>35. Podsumowanie.</p>		
V. Theotokos w naszym życiu.	<p>36. Theotokos w zbawieniu człowieka.</p> <p>37. Analiza biblijnych tekstów odnoszących się do Bogurodzicy.</p> <p>38. Ikonografia Matki Bożej (Narodzenie, Ofiarowanie, Zwiastowanie).</p> <p>39. Ikonografia Matki Bożej (Opieki-Pokrow, Sobór Bogurodzicy, Zaśnięcia).</p> <p>40. Grekokatolickie maryjne miejsca odпустowe w Polsce.</p> <p>41. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>I.5.1. Wyjaśnia teksty biblijne odnoszące się do Maryi.</p> <p>I.5.2. Interpretuje treść dogmatów maryjnych.</p> <p>I.5.3. Ukazuje miejsca objawień i kultu Theotokos w Kościele Grekokatolickim i w Kościele Powszechnym.</p> <p>II.2.3. Interpretuje ikonografię wybranych święt.</p>	6
VI. Obietnica życia wiecznego.	<p>42. Rok liturgiczny. Analiza czytań niedzielnych poprzedzających Wielki Post.</p> <p>43. Życie wieczne – miejsce dla wierzącego.</p> <p>44. Pismo Święte o zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa.</p> <p>45. Sąd osobisty i Sąd Ostateczny.</p> <p>46. Liturgiczne zwyczaje Wielkiego Postu.</p> <p>47. Modlitwa św. Efrema Syryjczyka.</p> <p>48. Biblijna analiza czytań niedzielnych przed Pięćdziesiątnicą.</p> <p>49. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>I.2.1. Odkrywa Chrystusa jako wyzwalającego i przemieniającego człowieka; ukazującego korzenie ludzkiej godności.</p> <p>I.2.2. Poznaje cechy osoby Jezusa Chrystusa w poszczególnych Ewangeliach.</p> <p>I.2.3. Wyjaśnia związek Chrystusa z powołanym przez Niego Kościołem.</p> <p>I.3.1. Odczytuje ostateczne powołanie chrześcijanina.</p> <p>I.3.2. Wymienia fragmenty Pisma Świętego potwierdzające wiarę w Zmartwychwstanie.</p> <p>I.3.3. Ukazuje, na czym polega powtórne przyjście Jezusa Chrystusa.</p> <p>II.4.1. Zna rodzaje i specyfikę modlitw w Kościele Grekokatolickim.</p>	8

<p>VII. Tradycja modlitewna Kościoła Greckokatolickiego.</p>	<p>50. Symbol wiary – dogmatyczny przekaz. 51. Analiza nabożeństw Triduum paschalnego. Jutrznia. 52. Analiza nabożeństw: Wieczornia z wystawieniem Płaszczannicy. 53. Analiza nabożeństw: Jutrznia paschalna. 54. Modlitwa za zmarłych. Analiza tekstów. 55. Obrzędy pogrzebu. 56. Analiza wybranych świąt roku liturgicznego – Objawienie Pańskie (Jordan). 57. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> II.1.1. Uzasadnia modlitwę jako dar Boży. II.2.3. Zna rodzaje i specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.4.1. Interpretuje ikonografię wybranych świąt.</p>	8
<p>VIII. Moja odpowiedzialność za Kościół Greckokatolicki.</p>	<p>58. Religia a sztuka. 59. Zadania chrześcijanina we współczesnym świecie – nowa ewangelizacja. 60. Integracja a asymilacja. Problem z zachowaniem własnej tożsamości w diasporze . 61. Pomagam bliźniemu. Zaangażowanie w wolontariat. 62. Psychologia a religia. 63. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> III.4.17. Docenia własną tradycję i szacunek dla tradycji innych osób i społeczności. III.4.7. Wskazuje rolę cnót chrześcijańskich w życiu człowieka. III.1.2. Odczytuje zadania Kościoła zawarte w mandacie Chrystusowym. III.1.3. Wskazuje na możliwości i zadania laikatu w życiu Kościoła. III.1.4. Uzasadnia zaangażowanie chrześcijanina w dzieło apostołatu (wolontariat). III.1.5. Wskazuje, co świat zawdzięcza wschodniemu chrześcijaństwu.</p>	6
	<p>64. Podsumowanie.</p>	1	
<p>Razem</p>		64	

Program nauczania religii do klas I-V szkoły ponadpodstawowej
KLASA IV liceum i V technikum
„Rodzina a Kościół Domowy”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omówienie programu i PZO kl. IV szkoły ponadpodstawowej. 2. Powtórzenie wiadomości z zakresu II. 		2
II. Budujemy Kościół, budujemy wspólnotę Kościoła.	<ol style="list-style-type: none"> 3. Wiara fundamentem życia. 4. Chrześcijanin – kim jest? 5. Eucharystyczne wyznanie wiary. 6. Kręgi przynależności do Kościoła. 7. Znamiona Kościoła. 8. Świadkowie wiary we współczesnym świecie. 9. Proboszcz Majdanka. 10. Moje decyzje. 11. Podsumowanie. 	<p><i>Treść:</i></p> <p>I.1.1. Odczytuje człowieczeństwo jako zadany mu dar.</p> <p>I.1.4. Określa na podstawie tekstów biblijnych przymioty Boga: miłosierdzie, dobroć, Bóg jest miłością i prawdą.</p> <p>I.4.1. Interpretuje biblijne obrazy Kościoła.</p> <p>I.4.2. Wyjaśnia przymioty Kościoła na podstawie Symbolu wiary (CREDO).</p> <p>I.4.3. Rozpoznaje ukraińskich męczenników XX wieku.</p> <p>II.1.3. Wskazuje postawy modlitewne na przykładzie postaci biblijnych i świętych.</p>	9
III. Powołani do życia.	<ol style="list-style-type: none"> 12. Powołania w Biblii. 13. Życie sakramentalne. 14. Sakrament w służbie innym – Kapłaństwo. 15. Życie zakonne. 16. Samotność z wyboru. 	<p><i>Treści:</i></p> <p>I.1.3. Definiuje i wyjaśnia pojęcie Bożego Objawienia i Tradycji. (Objawienie Boże a objawienia prywatne).</p> <p>I.1.4. Określa na podstawie tekstów biblijnych przymioty Boga: miłosierdzie, dobroć, Bóg jest miłością i prawdą.</p> <p>I.2.3. Wyjaśnia związek Chrystusa z powołanym przez Niego Kościołem.</p> <p>II.2.1. Dostrzega w uczestnictwie w liturgii drogi do przybliżania się ku Bogu i pomocy w osiągnięciu doskonałości.</p>	8

	<p>17. Trudności w odczytaniu swego powołania.</p> <p>18. Małżeństwo i rodzina powołaniem. Obietnica nowej ludzkości (potop).</p> <p>19. Podsumowanie.</p>	<p>II.3.1. Uzasadnia, że małżeństwo i kapłaństwo są sakramentami w służbie innym.</p> <p>III.3.4. Opisuje istotę przebaczenia i role sakramentu Pokuty i Pojednania dla wspólnoty.</p> <p>III.4.5. Charakteryzuje wybrane drogi powołania chrześcijańskiego.</p> <p>III.4.17. Docenia własną tradycję i szacunek dla tradycji innych osób i społeczności.</p>	
IV. Małżeństwo.	<p>20. Wartości Sakramentu Małżeństwa.</p> <p>21. Wzajemna miłość małżeńska jako dar Boga.</p> <p>22. Różnice w przeżywaniu miłości (kobieta i mężczyzna).</p> <p>23. Przeszkody kanoniczne do zawarcia małżeństwa.</p> <p>24. Liturgia Sakramentu Małżeństwa.</p> <p>25. Sakrament małżeństwa a ślub cywilny.</p> <p>26. Powołanie do macierzyństwa i ojcostwa.</p> <p>27. Nerozerwalność małżeństwa.</p> <p>28. Małżeństwa międzywyznaniowe.</p> <p>29. Trudności w małżeństwie.</p> <p>30. Miejsce rozwiedzionych w Kościele.</p> <p>31. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>II.3.1. Uzasadnia, że małżeństwo jest sakramentem w służbie innym</p> <p>II.3.2. Interpretuje na podstawie tekstów liturgicznych czynności wykonywane w liturgii sakramentów.</p> <p>III.3.1. Charakteryzuje miłość chrześcijańską jako zasadę życia we wspólnocie.</p> <p>III.3.2. Wyjaśnia pojęcia wspólnota rodzinna, ojcostwo i macierzyństwo, wychowanie dzieci, adopcja i zagrożenie życia.</p> <p>III.3.3. Charakteryzuje przymioty małżeństwa chrześcijańskiego: jedność, nierozzerwalność, płodność, sakramentalność.</p> <p>III.3.4. Opisuje istotę przebaczenia i role sakramentu Pokuty i Pojednania dla wspólnoty.</p>	12
V. Rodzina.	<p>32. Odpowiedzialne rodzicielstwo.</p> <p>33. Wspólnota życia i miłości.</p> <p>34. Rodzina w życiu i misji Kościoła.</p> <p>35. Rodzina – wspólnota wierząca i ewangelizująca.</p> <p>36. Jak wychowywać dzieci?</p> <p>37. Życie jako dar Boga.</p> <p>38. Działania antyrodzicielskie (antykoncepcja, środki wczesnoporonne).</p> <p>39. Moralny wymiar zapłodnienia in vitro.</p> <p>40. Aborcja – życie niekochane.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>I.2.1. Dostrzega w uczestnictwie w liturgii drogi do przybliżania się ku Bogu i pomocy w osiągnięciu doskonałości.</p> <p>III.3.1. Charakteryzuje miłość chrześcijańską jako zasadę życia we wspólnocie.</p> <p>III.3.2. Wyjaśnia pojęcia wspólnota rodzinna, ojcostwo i macierzyństwo, wychowanie dzieci, adopcja i zagrożenie życia.</p> <p>III.3.4. Opisuje istotę przebaczenia i role sakramentu Pokuty i Pojednania dla wspólnoty.</p> <p>III.4.1. Odczytuje człowieczeństwo jako dar Boży.</p> <p>III.4.2. Formuluje naukę i obowiązki chrześcijanina wynikające z Dekalogu.</p>	16

	<p>41. Adopcja – szansa na wzrastanie w rodzinie.</p> <p>42. Eutanazja – ucieczka przed cierpieniem?</p> <p>43. Transplantacja.</p> <p>44. Katolicka Nauka Społeczna.</p> <p>45. „Być czy mieć” – choroba współczesnych.</p> <p>46. Zaangażowanie społeczne – wolontariat.</p> <p>47. Podsumowanie.</p>	<p>III.4.3. Określa skutki naruszenia Przykazań Bożych.</p> <p>III.4.6. Wskazuje źródła moralności: Prawo naturalne i prawo Boże.</p> <p>III.4.7. Wskazuje rolę cnót chrześcijańskich w życiu człowieka.</p> <p>III.4.8. Ocenia konkretne przypadki zachowań moralnych.</p> <p>III.4.13. Charakteryzuje zagadnienia etyki małżeńskiej i bioetyki. (Integracja seksualna, AIDS, aborcja, antykoncepcja, eutanazja, transplantacja, klonowanie, zapłodnienie In vitro).</p> <p>III.4.14. Wyjaśnia znaczenie cierpienia.</p> <p>III.4.15. Dokonuje oceny negatywnych zjawisk proponowanych przez mass media.</p>	
<p>VI. Domowe Sanktuarium Kościoła.</p>	<p>48. Wspólna modlitwa w rodzinie.</p> <p>49. Rodzinne świętowanie niedzieli.</p> <p>50. Tradycja chrztu małych dzieci.</p> <p>51. Przeżywając Post Filipowy.</p> <p>52. Chrześcijański wymiar świętowania Narodzenia Pańskiego.</p> <p>53. Święto Jordanu.</p> <p>54. Wielki Post – czas oczyszczenia.</p> <p>55. Przy wielkanocnym stole.</p> <p>56. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>I.3.1. Odczytuje ostateczne powołanie chrześcijanina.</p> <p>I.3.2. Wymienia fragmenty Pisma Świętego potwierdzające wiarę w Zmartwychwstanie.</p> <p>II.1.1. Uzasadnia modlitwę jako dar Boży.</p> <p>II.1.3. Wskazuje postawy modlitewne na przykładzie postaci biblijnych i świętych.</p> <p>II.2.1. Dostrzega w uczestnictwie w liturgii drogi do przybliżania się ku Bogu i pomocy w osiągnięciu doskonałości.</p> <p>II.2.4. Zna elementy i argumentuje potrzebę sprawowania liturgii Kościoła domowego.</p> <p>III.3.4. Opisuje istotę przebaczenia i role sakramentu Pokuty i Pojednania dla wspólnoty.</p> <p>III.4.17. Docenia własną tradycję i szacunek dla tradycji innych osób i społeczności.</p>	9
	<p>57. Podsumowanie.</p>		1
Razem			57

Program nauczania religii do klas I-V szkoły ponadpodstawowej
KLASA IV technikum
„Kościół daje nadzieję”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omówienie programu i PZO kl. III szkoły ponadpodstawowej. 2. Powtórzenie wiadomości z zakresu III klasy. 		2
II. W Nim pokładamy nadzieję.	<ol style="list-style-type: none"> 3. Podążanie ku wieczności w nadziei zbawienia. 4. Kim Jest Bóg? 5. Pismo Święte drogą do poznania Boga. 6. „Idźcie i nauczajcie wszystkie narody”. 7. Bóg chce rozmawiać z człowiekiem. 8. Imiona Boże w Biblii. 9. Ikona oknem wieczności. 10. Miłosierdzie Boże a sprawiedliwość. 11. Księgi natchnione religii monoteistycznych. 12. Bóg odpowiada na ludzkie wołanie. 13. Podsumowanie. 	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.7.1. Rozumie, że celem życia ziemskiego jest osiągnięcia zbawienia. III.7.2. Potrafi wskazać teksty w Biblii mówiące o przedmiotach Boga. III.7.3. Wyjaśnia w jaki sposób Bóg ukazuje miłość zbawczą człowieka. III.7.4. Potrafi wymienić imiona Boże i opisać ich znacznie. III.7.5. Wskazuje fragmenty w Piśmie Świętym o wielkim miłosierdziu Boga. III.7.6. Uzasadnia, że Bóg odpowiada na prośby człowieka.</p>	11
III. Jezus Chrystus nowym znakiem nadziei.	<ol style="list-style-type: none"> 14. Zamiary Boga wobec ciebie. 15. Chrystus pragnie naszego zbawienia. 16. Grzech – zerwaniem relacji z Jezusem. 	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.7.7. Wymienia najważniejsze prawdy wiary z Biblii. III.7.8. Zna definicję grzechu i potrafi wymienić grzechy, które wołają o pomstę do nieba.</p>	9

	<p>17. Spowiedź odnawia naszą relację z Bogiem.</p> <p>18. Eucharystia – dlaczego jest ważna?</p> <p>19. Dwanaście błogosławieństw.</p> <p>20. Dwa filary poznania Boga – wiara i rozum.</p> <p>21. Dwanaście owoców działania Ducha Świętego.</p> <p>22. Podsumowanie.</p>	<p>III.7.9. Uzasadnia, że spowiedź jest aktem wyznania wiary i przebaczeniem grzechów. Uzdalnia człowieka do życia w łasce uświęcającej.</p> <p>III.7.10. Potrafi wymienić i wyjaśnić poszczególne błogosławieństwa.</p> <p>III.7.11. Rozumie, że nauka jest pomocą w wierze. Nauka i wiara idą wspólnie do pełnego poznania i zrozumienia prawd objawionych.</p> <p>III.7.12. Potrafi wyjaśnić działania Ducha Świętego.</p>	
<p>IV. „Powstaną bowiem fałszywi mesjasze i fałszywi prorocy”.</p>	<p>23. Największy przeciwnik – upadły anioł.</p> <p>24. Prorok a wróżbita.</p> <p>25. „Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną” – magia, okultyzm, ezoteryka.</p> <p>26. Cuda czynione mocą Chrystusa.</p> <p>27. Błogosławieństwo a przekleństwo.</p> <p>28. Symbole chrześcijaństwa a talizmany.</p> <p>29. Chrześcijaństwo a sekty i ruchy parareligijne.</p> <p>30. Chrześcijańska koncepcja zbawienia.</p> <p>31. Egzorcyzmy nadzieję wyzwolenia.</p> <p>32. Medytacja chrześcijanina a medytacje religii wschodu.</p> <p>33. Gdzie jest niebo? Eschatologia chrześcijańska.</p> <p>34. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.7.14. Potrafi wskazać teksty w Biblii mówiące o aniołach.</p> <p>III.7.15. Odróżnia przymioty proroka i wróżbity.</p> <p>III.7.16. Zdefiniuje znaczenie słów: magia, okultyzm, ezoteryka.</p> <p>III.7.17. Wymienia jakie są w Kościele błogosławieństwa.</p> <p>III.7.18. Rozróżnia symbole chrześcijańskie od pogańskich i innych wierzeń.</p> <p>III.7.19. Zna współczesne sekty i ich fałszywe działania.</p> <p>III.7.20. Rozumie jakie są skutki działania sekt.</p> <p>III.7.21. Zdefiniuje czym są egzorcyzmy i jakie jest ich działanie.</p> <p>III.7.22. Rozumie jak medytować Słowo Boże i wie co to jest Lectio Divina.</p> <p>III.7.23. Jest świadomy, że człowiek jest grzeszny, ale przez oddanie swoich słabości Bogu i udział w Eucharystii mogą być dla niego wyzwoleniem i nadzieją na święte życie.</p>	12
<p>V. Bóg pokłada w nas swoją ufność.</p>	<p>35. Siódmego dnia Bóg odpoczął – Dzień święty.</p> <p>36. Ruchy LGBT a zbawienie.</p> <p>37. Czy feminizm jest przeciwny chrześcijaństwu?</p> <p>38. Mężczyznę i kobietę stworzył ich.</p> <p>39. Czy rozwodnicy dostąpią zbawienia?</p>	<p><i>Treści:</i></p> <p>III.7.24. Wyjaśnia pochodzenie siódmego dnia, jako dnia odpoczynku, sięgając do tradycji żydowskiej.</p> <p>III.7.25. Potrafi określić wszystkie symbole ukazane w Biblii podczas stworzenie człowieka jak również kobiety dla tworzenia jednego ciała.</p> <p>III.7.26. Wyjaśnia poprzez naukę zawartą w liście św. Pawła temat rozwodników.</p>	16

	<p>40. Etyka w Internecie. 41. Chrześcijanin wobec kultury. 42. Katolickie media ich cele i zadania. 43. Podsumowanie. 44. Bioetyka – co Kościół mówi o przeszczepach i krwiodawstwie? 45. „Nie zabijaj” – czy kara śmierci jest dopuszczalna? 46. Konkordat – relacje Państwo – Kościół. 47. Sobór Watykański II wobec Katolickich Kościołów Wschodnich. 48. Bogactwo czy ubóstwo? Etyka pracownicza i biznesowa. 49. Czy księża płacą podatki? Finanse w Kościele. 50. Podsumowanie.</p>	<p>III.7.27. Zna co mówi na temat rozwodów Kodeks Prawa Kanonicznego. III.7.28. Umie się określić na portalach społecznościowych wobec innych chrześcijan jak i innych wyznań religijnych. III.7.29. Wie w jakich mediach społecznościowych znajduje się sfera religii oraz z jakich programów może czerpać wiedzę na temat wydarzeń chrześcijańskich (katolickich).</p>	
VI. Nasza postawa świadectwem wiary.	<p>51. Czy chrześcijanin powinien obchodzić Halloween? 52. Próg świętości – kanonizowani i beatyfikowani w Kościele Greckokatolickim. 53. Czasy ostateczne – znaki czasu. 54. Czym dla chrześcijanina jest Boże Narodzenie? 55. Św. Walenty a walentynki. 56. Nabożeństwa Wielkopostne – Kanon Andrzeja z Krety. 57. Wielki Post czas zmiany i refleksji. 58. Zwiastowanie Pańskie – teologia święta. 59. Całun Turyński – świadectwo czy fałsz? 60. Niedziela Wierzbna (Palmowa) – towarzyszenie w drodze Jezusa. 61. Wielkanoc – triumf życia nad śmiercią. 62. Zesłanie Ducha Świętego. 63. Podsumowanie.</p>	<p><i>Treści:</i> III.7.30. Odkrywa Chrystusa jako wyzwającego i przemieniającego człowieka; ukazującego korzenie ludzkiej godności. III.7.31. Poznaje cechy osoby Jezusa Chrystusa w poszczególnych Ewangeliach. III.7.32. Wyjaśnia związek Chrystusa z powołanym przez Niego Kościołem. III.7.33. Odczytuje ostateczne powołanie chrześcijanina. III.7.34. Wymienia fragmenty Pisma Świętego potwierdzające wiarę w Zmartwychwstanie. III.7.35. Ukazuje, na czym polega powtórne przyjście Jezusa Chrystusa. III.7.36. Zna rodzaje i specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim.</p>	13
	64. Podsumowanie.		1
Razem			63

Program nauczania osób z niepełnosprawnością intelektualną

Numer programu: GK-4-01/19

Ze względu na specyfikę katechezy osób z niepełnosprawnością intelektualną nie jest możliwe ułożenie ramowego programu tejże katechezy z zastosowaniem uniwersalnym. Dla realizowania katechezy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną nie zbędne jest uwzględnienie stopnia niepełnosprawności, momentu rozpoczęcia tej katechezy (często jest tak, że rodzice decydują się na katechezę dopiero w okresie przygotowania do Uroczystej Komunii Świętej), stopnia religijności rodziny, sposobu komunikacji ucznia, percepcji otaczającego go świata oraz myślenia abstrakcyjnego, jego indywidualnych zachowań oraz umiejętności a także wielu innych czynników mających wpływ na pracę z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną.

W przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną często (lecz nie zawsze) możliwym będzie wykorzystanie programu katechezy greckokatolickiej na poszczególne etapy edukacyjne z uwzględnieniem tempa pracy oraz możliwości wykonywania zadań przez ucznia.

W przypadku katechezy osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym oraz głębokim w większości przypadków niezbędnym będzie przygotowanie Indywidualnego Programu Katechetycznego (IPK). IPK powinien również tworzyć całość z Indywidualnym Programem Edukacyjno-Terapeutycznym (IPET), opracowanym w szkole przez zespół specjalistów. Ma to znaczenie fundamentalne, szczególnie jeśli chodzi o komunikację (jednolite, specjalistyczne, często alternatywne metody komunikacji oraz postępowania wychowawczego w sytuacji występowania zachowań nietypowych czy trudnych). IPK zawierają cele katechetyczne, które mogą wymagać zaangażowania ze strony wszystkich specjalistów pracujących z dzieckiem. Podobnie rzecz wygląda z celami IPET, realizowanymi przez katechetę (np. utrwalanie używanych przez dziecko gestów Makaton bądź znaków PCS).

Do przygotowania IPK należy wykorzystać Podstawę Programową Katechezy Kościoła Greckokatolickiego w Polsce oraz IPET. IPK powinien powstać we współpracy katechety, duszpasterza oraz rodziny ucznia tak, aby jak najlepiej dostosować formę pracy do danej osoby.

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

Przedmiotowe zasady oceniania powinny być opracowane i zgodne z następującymi dokumentami:

1. Statutem danej szkoły;
2. Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania danej szkoły;
3. Programem nauczania religii Greckokatolickiej.

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Przedmiotowe zasady oceniania bazują na Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania pod względem ogólnych kryteriów oceniania, wymagań procentowych na poszczególne oceny i innych zasadach.

PZO mają na celu wspieranie rozwoju intelektualnego, osobowościowego i religijnego ucznia jak również rozpoznawanie przez nauczyciela poziomu i postępów ucznia w opanowaniu wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania na daną klasę oraz formułowania oceny.

Kontrola i ocena z religii nie dotyczy wyłącznie sprawdzania wiadomości, lecz także wartościowania umiejętności, postaw moralnych, zdolności twórczych, rozwoju zainteresowań, motywacji uczenia się, a głównie kształtowania cech charakteru, woli, odpowiedzialności za swoje czyny, wytrwałości, pracowitości, kultury osobistej, zgodności postępowania z wyznawaną wiarą.

W ocenianiu z religii obowiązują poniższe zasady:

- ✓ Obiektywność – zastosowanie jednolitych norm i kryteriów oceniania.
- ✓ Jawność – podawanie na bieżąco wyników pracy ucznia umotywowanych przez nauczyciela.
- ✓ Instruktywność – wskazanie na występujące braki.
- ✓ Mobilizacja do dalszej pracy.

Ocenianie ma na celu:

- ✓ Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych.
- ✓ Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
- ✓ Systematyczne informowanie rodziców o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.
- ✓ Umożliwienie nauczycielowi doskonalenie organizacji i metody pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Elementy wchodzące w zakres oceny z religii:

- ✓ Ilość i jakość prezentowanych wiadomości.
- ✓ Zainteresowanie i stosunek do przedmiotu.
- ✓ Pilność i systematyczność.
- ✓ Umiejętność zastosowania zdobytej wiedzy w praktyce.
- ✓ Postawa moralna i religijna.
- ✓ Indywidualne możliwości ucznia.

Oceny bieżące, śródroczne i roczne będą wystawiane według skali:

- celujący – 6,
- bardzo dobry – 5,
- dobry – 4,
- dostateczny – 3,
- dopuszczający – 2,
- niedostateczny – 1.

FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ I STAWIANIA OCEN BIEŻĄCYCH

Priorytetem przy ocenie z religii jest wiedza i umiejętność korzystania jak również interpretacji Pisma Świętego oraz innych materiałów katechetycznych na danym poziomie edukacyjnym.

Ocenie podlegają:

1. Prace kontrolne zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, poprzedzone krótkim powtórzeniem, sprawdzane przez nauczyciela do dwóch tygodni.
2. Kartkówki z bieżącego materiału, tj. obejmujące nie więcej niż 3 zajęcia lekcyjne.
3. Brak znajomości języka ukraińskiego i błędy ortograficzne nie będą miały wpływu na przyznawanie oceny.
4. Odpowiedzi ustne – to kilkudzaniowe wypowiedzi sprawdzające wiedzę.
5. Przygotowanie ucznia do lekcji tj. posiadanie na lekcji zeszytu przedmiotowego, podręcznika czy Pisma Świętego w zależności od poziomu edukacji. Ich brak jest równoważny z nieprzygotowaniem do zajęć.

6. Praca domowa, przy jej ocenianiu będą brane pod uwagę następujące kryteria: stopień trudności, staranność wykonania, wykorzystanie różnych źródeł informacji.
7. Zeszyt ucznia, zeszyt ćwiczeń pod koniec każdego semestru podlega ocenie stopniem od 1 do 6 pod względem systematyczności, estetyki prowadzenia.
8. Zaangażowanie w przygotowanie i przeprowadzenie uroczystości szkolnych i parafialnych o charakterze religijnym, udział w olimpiadach i konkursach religijnych, współpraca z parafią.
9. Inne formy podlegające ocenie:
 - umiejętność pracy w grupie i niesienia pomocy innym,
 - pilność i staranność w przygotowaniu do lekcji,
 - systematyczność uczęszczania na zajęcia,
 - postawa zgodna z nauczonymi treściami,
 - wywiązywanie się z powierzonych ról,
 - efektywne współdziałanie.

KRYTERIA STOPNI SZKOLNYCH

W procesie oceniania obowiązywać będzie stosowanie zasady kumulowania wymagań, ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym.

Wymagania edukacyjne formułowane są na podstawie programu nauczania.

1. Zasady oceniania prac pisemnych i kartkówek.

Przy ocenianiu prac pisemnych uczniów, wobec których dostosowano kryteria oceniania nauczyciel stosuje zasady przeliczania punktów na ocenę zgodnie z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania.

2. Zasady oceniania odpowiedzi ustnych z wiedzy, umiejętności i znajomości modlitw codziennych i katechizmowych prawd.

Stopień **celujący** otrzymuje uczeń, który:

- Opanował pełny zakres treści przewidzianych programem z poziomu podstawowego i ponadpodstawowego (95-100%) własnego poziomu edukacji.
- Zdumiewa umiejętnością wypowiedzi na tematy religijne, precyzją, jasnością myśli i argumentacji, język teologiczny dostosowany do poziomu nauczania.

- Wykazuje celującą znajomość i interpretację Pisma Świętego i ważniejszych tematów.
- Samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, posiada umiejętność wnioskowania i argumentowania.
- Wykazuje się celującą znajomością modlitw codziennych i katechizmowych prawd przewidzianych na dany poziom nauczania.
- Bierze udział w konkursach.
- Oceny zdobywa systematycznie.

Stopień **bardzo dobry** otrzymuje uczeń, który:

- Treścią i sposobem wypowiedzi wskazuje na bardzo dobrą (81-95%) znajomość tematyki z zakresu wiedzy określonej programem dla danej klasy.
- Wyczerpująco i płynnie udziela odpowiedzi ustnych i pisemnych.
- Uczeń w bardzo dobrym stopniu opanował umiejętności praktycznego wykorzystania zdobytej wiedzy oraz samodzielnie rozwiązuje problemy.
- Potrafi znaleźć w Biblii, poznane w danej klasie, urywki i je zinterpretować.
- Wyróżnia się aktywnością na tle klasy i sprawnie reaguje w sytuacjach przedstawionych przez nauczyciela.
- Wykazuje się bardzo dobrą znajomością modlitw codziennych i katechizmowych prawd na danym poziomie edukacyjnym.

Stopień **dobry** otrzymuje uczeń, który:

- W stopniu zadowalającym (71-80%) zna pojęcia i treści nauczania wchodzące w zakres programu w danej klasie.
- Dobrze rozumie omawianą problematykę i potrafi w sposób dość łatwy wypowiadać się w poruszanych kwestiach.
- W stopniu właściwym zna problematykę biblijną.
- Posiada dobrą znajomość modlitw codziennych i wybranych katechizmowych prawd.
- Uzyskuje dobre postępy podczas prowadzonych zajęć.

Stopień **dostateczny** otrzymuje uczeń, który:

- Ma graniczną znajomość wiedzy (51-70%) na danym poziomie nauczania.
- W odpowiednim stopniu zna treści Ewangelii i Dziejów Apostolskich.

- W jego wiadomościach są luki, dysponuje przeciętnymi umiejętnościami w zakresie przewidzianego materiału na daną klasę.
- Wykazuje dostateczną znajomość modlitw codziennych, a katechizmowe prawdy recytuje z pomocą nauczyciela.

Stopień **dopuszczający** otrzymuje uczeń, który:

- Opanował podstawowe pojęcia religijne.
- W małym stopniu zna treści z nauczania Jezusa przewidziane na dany poziom edukacyjny.
- W jego wiadomościach są duże luki.
- Proste zadania o niewielkim stopniu trudności rozwiązuje przy pomocy nauczyciela.
- Modlitwy codzienne recytuje z pomocą nauczyciela.
- Opanował umiejętności umożliwiające zdobywanie dalszej wiedzy.

Stopień **niedostateczny** otrzymuje uczeń, który:

- Nie spełnia wymagań wymienionych przy ocenie dopuszczającej.
- Odmawia wszelkiej współpracy, nie podejmuje próby odpowiedzi na zadawane pytania.
- Nie udziela odpowiedzi nawet z pomocą dodatkowych pytań nauczyciela.
- Braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy i umiejętności.

Nauczyciel ma prawo dostosować poziom wymagań na poszczególne stopnie do poziomu klasy, czy ucznia.

WYSTAWIANIE OCEN ŚRÓDROCZYCH I ROCZNYCH

Klasyfikowanie śródroczne i roczne przeprowadza się zgodnie z WZO. Na roczną ocenę klasyfikacyjną składają się wyniki ucznia uzyskane w pierwszym i drugim semestrze nauki.

Najważniejsze są oceny z prac pisemnych i odpowiedzi ustnych. Pozostałe oceny są ocenami wspomagającymi (waga oceny).

W przypadku jednej czy dwóch ocen bieżących lub nieobecności ucznia na zajęciach przekraczającej 50%, może on być nieklasyfikowany.

Sposób uzyskiwania wyższej oceny rocznej od proponowanej przez nauczyciela:

- uczeń wykaże, iż wykorzystał możliwości poprawienia oceny przewidziane w PZO,
- z prac pisemnych nie otrzymał oceny o dwa stopnie niższej niż ta, o którą się ubiega,
- ocena śródroczna nie była niższa o dwa stopnie niż ta, o którą się ubiega,
- złoży w ciągu dwóch dni od otrzymania informacji na temat przewidywanej oceny wniosek, w którym zaznaczy, o jaką ocenę się ubiega.

Nauczyciel określi zakres materiału oraz konieczne wymagania do uzyskania oceny wyższej.

Uczeń może tylko raz przystąpić do poprawy oceny

W ocenianiu uczniów z trudnościami w nauce w tym z dysfunkcjami uwzględnione zostaną zalecenia poradni, czyli:

- wydłużenie czasu pisania prac pisemnych,
- uczeń z dysgrafią ma możliwość napisania pracy domowej na komputerze,
- możliwość rozbicia ćwiczeń złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- branie pod uwagę poprawności merytorycznej wykonania ćwiczeń, a nie jego walorów estetycznych,
- możliwość (za zgodą ucznia) zmiany pracy pisemnej na odpowiedź ustną,
- podczas odpowiedzi ustnych zadawanie większej ilości prostych pytań zamiast jednego złożonego,
- może odpowiadać indywidualnie (nie przy klasie),
- obniżenie wymagań dotyczących estetyki zeszytu przedmiotowego.

Nauczyciel pomaga uczniowi w sporządzeniu notatki z lekcji (karta pracy).

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami siedzą blisko nauczyciela

Powyższe wymagania odnoszą się do uczniów, którzy w widoczny sposób pracują nad swoimi dysfunkcjami: systematycznie przygotowują się do lekcji, uczestniczą w terapii pedagogicznej lub zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych.

W nauczaniu dzieci niepełnosprawnych możliwości ucznia są punktem wyjścia do formułowania wymagań, dlatego ocenia się przede wszystkim postępy i wkład pracy oraz wysiłek włożony w przyswojenie wiadomości i nabycie umiejętności przez danego ucznia.

METODY MOTYWUJĄCE UCZNIÓW DO NAUKI	
NAUCZANIE	
1. Jak mobilizować uczniów?	<ul style="list-style-type: none"> • szybkie tempo • nauczanie warstwami (spiralny układ materiału) • różnorodność kontrolowana
2. Jak zaangażować uczniów?	<ul style="list-style-type: none"> • runda bez przymusu • jedno pytanie – wszyscy piszą odpowiedź • zdania podsumowujące • głosowanie • zapytaj kolegę • wymiana w parach • powtarzanie chórem • uważne słuchanie wykładu • wysłuchaj i zapisz • ożywienie dyskusji • głośne myślenie
MOTYWOWANIE	
3. Jak zwiększać poczucie pewności siebie?	<ul style="list-style-type: none"> • sentencje wzmacniające wiarę uczniów w siebie • amortyzowanie – upewnianie, że każdy ma prawo do błędu
4. Jak zachęcać bez nagród?	<ul style="list-style-type: none"> • komunikat „doceniam to” • komunikat „jestem z tobą” • pochwały i nagrody dla wszystkich • prawdziwy zachwyt • budowanie ducha klasy
5. Jak podnosić poprzeczkę?	<ul style="list-style-type: none"> • nauka jako wyzwanie • wysokie oczekiwania • mobilizowanie ducha klasy
ORGANIZACJA PRACY	
6. Jak rozpoczynać lekcję?	<ul style="list-style-type: none"> • co dzisiaj robimy? • zadanie na dobry początek • intrygujące pytanie
7. Jak kończyć lekcję?	<ul style="list-style-type: none"> • „dobrze, że..., ale następnym razem...” • karty dla uczniów „co myślę/ co czuję”

8. Jak uczyć współpracy?	<ul style="list-style-type: none"> • czytanie w parach • zadania w grupach, zamiana grup • prezentacje grupowe • najlepsze rozwiązanie – debata klasowa • zadania długoterminowe – projekt
9. Jak najlepiej wykorzystać czas?	<ul style="list-style-type: none"> • kolejność mówców • zasada „słuchajcie uważnie, powiem to tylko raz” • klasowi „korepetytorzy” • przećwiczmy to jeszcze raz
ZADANIA DOMOWE, SPRAWDZIANY, OCENY	
10. Jak zadawać prace domowe?	<ul style="list-style-type: none"> • praca domowa z możliwością wyboru • sprawdzanie pracy domowej w grupach • opowiedz, co zrobiłeś
11. Jak sprawdzać wiadomości i oceniać?	<ul style="list-style-type: none"> • teczka – portfolio ucznia • ważniejsza jest wiedza niż ocena • karta z wynikami ucznia
JAK UCZYĆ RZECZY WAŻNYCH?	
12. Jak powtarzać i utrwalać wiedzę?	<ul style="list-style-type: none"> • nauka w parach • powtórka „moim zdaniem” • twórcze sprawozdania i mapy myślowe
13. Jak uczyć samodzielnego myślenia?	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkuj • podziel na kategorie • czym się różnią, w czym są podobne • streszczenia • spróbuj przewidzieć • jak można wytłumaczyć • rozwiąż problem • burza mózgów
14. Jak wyjść poza fakty i szczegóły?	<ul style="list-style-type: none"> • co jest naprawdę ważne? • jakie to ma dla nas znaczenie? • zadania praktyczne • co wiem, czego jeszcze chcę się dowiedzieć • zestawienie kluczowych pojęć